

DÉGI BÓBITA ÓVODA- BÖLCSŐDE és KONYHA BÓBITA PEDAGÓGIAI PROGRAM

2025

Az intézmény OM azonosítója: 201934	
Készítette:	 ----- Farkasné Nagy Csilla főigazgató
Jóváhagyta: Fenntartó nevében	 ----- Gárdonyi Sándorné polgármester
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható az óvoda honlapján: www.deg.hu	
Hatályos: 2025. 09. 01.	Érvényes: módosításig

Tartalomjegyzék

1.	Bevezető	4
1.1	A pedagógiai program jogszabályi háttere	4
1.1.1.	Az óvodai felvétel	5
1.1.2.	A pedagógiai program	6
1.2.	Az óvoda adatai	7
1.3.	Az óvoda bemutatása, társadalmi környezete	7
2.	Az óvodai nevelés	8
2.1.	Gyermekkép	8
2.2.	Óvodakép	9
2.3.	Küldetésünk	11
3.	Óvodai nevelésünk rendszerábrája	12
4.	Az óvodai nevelés feladatai	13
4.1.	Az egészséges életmód alakítása	13
4.2.	Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	17
4.3.	Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	21
5.	Az óvodai élet megszervezésének elvei	24
5.1.	Személyi feltételek	24
5.2.	Tárgyi feltételek	25
5.3.	Az óvodai élet megszervezése	26
5.3.1.	Napirend	26
6.	Az óvoda kapcsolatai	28
6.1.	Az óvoda és a család	28
6.2.	Az óvoda és az iskola	30
6.3.	Az óvoda és a fenntartó	31
6.4.	Az óvoda és a könyvtár	31
6.5.	Az óvoda és az egészségügyi intézmények	31
6.6.	Az óvoda és a pedagógiai szakszolgálatok	33

Bóbita Pedagógiai Program	2024

6.7.	Az óvoda és a pedagógiai szakmai szolgáltatók	32
6.8	Az óvoda és a bölcsőde	33
7.	Az óvodai élet tevékenységformái	33
7.1.	Játék	33
7.2.	Verselés, mesélés	36
7.3.	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	39
7.4.	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	41
7.5.	Mozgás	44
7.6.	A külső világ tevékeny megismerése	48
7.7.	Munka jellegű tevékenységek	52
7.8.	A tevékenységben megvalósuló tanulás	55
8.	Gyermekvédelmi feladatok	57
9.	Az óvodában használatos nyomtatványok	59

Mellékletek

1.	Programunkat segítő eszközök	60
2.	Óvodánk programjai	61
3.	Óvodánk délutáni foglalkozásai	62
4.	Egészségfejlesztési program	63

1. Bevezető

1.1. A Pedagógiai Program jogszabályi háttere

- Alapító okirat
- 2011 évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2012. évi CXXIV. törvény a nemzeti köznevelésről szóló törvény módosításáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012. (VIII.28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 77/2025. (IV.15) Kormány rendelet 1. melléklete

A Kormány 363/2012.(XII. 17.) Korm. Rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

A Kormány a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 94. § (4) bekezdés a) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében foglalt feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. § Az 1. melléklet (továbbiakban: Melléklet) tartalmazza az Óvodai nevelés országos alapprogramját.

2. § A Melléklet VI. 3. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„3. A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.”

3. § (1) Ez a rendelet- a (2) bekezdésben foglalt kivétellel- 2013. szeptember 1-jén lépett hatályba.

(2) A 2. § 2014. szeptember 1-jén lépett hatályba.

(3) A Melléklet rendelkezéseit első alkalommal a 2013/ 2014. nevelési évtől kell alkalmazni.

(4) Hatályát veszti az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló 137/ 1996. (VIII. 28.) Korm. Rendelet.

Alkalmazni kell 2018. 09. 01. napjától a 137/2018. (VII. 25.) Kormányrendelet szerinti módosításokat

A 77/ 2025. (IV. 15.) kormányrendelet 1. számú melléklete 6. pontja:

6. A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

Alkalmazni kell 2025. 09. 01. napjától.

1.1.1. Az óvodai felvétel (a 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről)

Az óvodai felvétel, átvétel jelentkezés alapján történik. A 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről 8. § (1) bekezdése kimondja, hogy az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, fővárosi kerületben, vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető.

(2) A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt. A jegyző - az egyházi és magán fenntartású intézmények esetében a fenntartó - a szülő kérelmére és az intézményfőigazgató, valamint a védőnő egyetértésével, a gyermek jogos érdekét szem előtt tartva, az ötödik életév betöltéséig felmentést adhat a kötelező óvodai nevelésben való részvétel alól, ha a gyermek családi körülményei, képességeinek kibontakoztatása, sajátos helyzete indokolja.

A szülő gyermeke óvodai átvételét bármikor kérheti. Az újonnan jelentkező gyermekek fogadása az óvodai nevelési évben folyamatosan történik.

20.§ (1) A fenntartó az óvodai beiratkozás idejéről, az erről való döntés és jogorvoslat benyújtásának határidejéről közleményt vagy hirdetményt tesz közzé a helyben szokásos módon, a beiratkozás első határnapját megelőzően legalább harminc nappal.

(2) A szülő az óvodai nevelésben történő részvételre jogszabály alapján kötelezett gyermekét köteles beírni az önkormányzat által közzétett időpontban.

(3) Az óvodai beiratkozáskor be kell mutatni a gyermek személyazonosítására alkalmas, a gyermek nevére kiállított személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolványt, továbbá a szülő személyi azonosító és lakcímet igazoló hatósági igazolványát.

(4) Az főigazgató az óvodai felvételi, átvételi kérelem elbírálásáról, a döntést megalapozó indoklással, a fellebbezésre vonatkozó tájékoztatással a Nkt. 37. § (4) alapján értesíti a szülőt.

(5) A kötelező felvételt biztosító főigazgató az Nkt. 45. § (10) bekezdése szerint megküldött nyilvántartás alapján értesíti a gyermek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes települési önkormányzat jegyzőjét, ha a gyermeket az óvodába nem írták be.

A kötelező felvételt biztosító óvoda – ha a gyermek betöltötte a 3. élet évét – nem tagadhatja meg a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek továbbá annak a gyermeknek a felvételét, aki a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény 41 § alapján jogosult a gyermek napközbeni ellátásának igénybevételére, illetve akinek a felvételét a gyámhatóság kezdeményezte.

Az óvodába felvett gyermekek csoportba való beosztásáról az főigazgató dönt a szülők és az óvodapedagógusok véleményének figyelembevételével.

1.1.2. Pedagógiai Program

A 2011. évi CXCV. törvény a köznevelésről 26. § (1) bekezdése alapján az intézményben a nevelő- és oktatómunka a pedagógiai program szerint folyik. A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LIII. törvény rendelkezése alapján a pedagógiai programot az főigazgató készíti el, elkészítésében a nevelőtestület közreműködik és a fenntartó hagyja jóvá. A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyben a fenntartóra többletkötelezettség hárul, a fenntartó egyetértése szükséges. A pedagógiai programot nyilvánosságra kell hozni.

20/2012 EMMI rendelet 6. § alapján az óvodai nevelési programnak tartalmaznia kell:

Az óvodai nevelés alapelveit, értékeit, célkitűzéseit,

- a.) azokat a nevelési feladatokat, tevékenységeket, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítségét,
- b.) a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységet,
- c.) a gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységet,
- d.) a szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formáit,
- e.) a nemzetiségi óvodai nevelésben résztvevő óvoda esetén a kisebbség kultúrájának és nyelvének ápolásával járó feladatokat,
- f.) az egészségnevelési és környezeti nevelési elveket,
- g.) a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedéseket,

1.2. Az óvoda adatai

Az óvoda bemutatása, társadalmi környezete

Az óvoda hivatalos elnevezése:	Dégi Bóbita Óvoda- Bölcsőde és Konyha
Címe:	8135 Dég, Széchenyi u. 53.
OM azonosítója:	201934
Telefon száma:	06 30 237 6223
E-mail címe:	ovoda@deg.hu
A fenntartó hivatalos elnevezése:	Dég Község Önkormányzata
Címe:	8135 Dég, Kossuth u. 17.
Weboldal:	www.deg.hu

1.3. Az óvoda bemutatása, társadalmi környezete

Óvodánk Fejér megyében a 64-es számú főút mellett Dég községben helyezkedik el. A Mezőföldi kistérség hátrányos helyzetű településének számít. Tartósan és kiemelkedően magas a munkanélküliek száma.

1953. május 1-e óta működik községünkben óvoda, egy családi házban alakították ki.

Jelenlegi helyére: 1969-ben költözött, a volt katolikus iskola épületébe, melyet felújítottak és átalakítottak.

Az étkeztetés a helyi konyháról történik.

Óvodai csoportok száma 3, férőhelyek száma: 75 fő.

Csoportszobáink tágasak, barátságosak, esztétikusak.

2004. december 19-én került átadásra tornaszobánk. Nagy lehetőségeket nyitott a mozgásfejlesztésben, itt alakítottunk ki sportszertárt, ahol a mozgáshoz szükséges eszközöket helyeztük el. Mivel ez az épület a szomszédos, önkormányzati telken található, folyosó köti össze az óvoda épületével.

2019. évében került átadásra az étkezőnk. Az óvodásaink így már az új épületben közösen is étkezhetnek.

2022. 09. 01 napján indult el a bölcsőde nevelés, amely 14 gyermeknek biztosít helyet.

Az óvodai csoportban és a bölcsődei csoportban is jó a játék készletünk. Esztétikus, jó minőségű játékokat vásároltunk az elmúlt évek során.

Udvarunk játékaink kisgyermeknek való, folyamatosan felülvizsgált.

Az óvodánkba járó gyermekek nagyobb része rendezett körülmények között él, szeretetben, gondoskodásban, a szülők igyekeznek gyermekük szükségleteit kielégíteni.

A nehezedő anyagi helyzetben segítséget nyújt a családoknak a Gyermekvédelmi törvényben biztosított támogatás. A rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülők térítésmentesen vehetik igénybe az óvodai étkeztést, amely mára kiterjedt a nagycsaládosokra, a tartósan beteg vagy fogyatékos gyermekeket nevelő családokra, azokra a gyermekekre, akiknek nevelésbe vételét a gyámhatóság elrendelte, illetve akik családjában a munkabér a meghatározottnál alacsonyabb. Óvodánkban fogadjuk a sajátos nevelési igényű gyermekeket is (SNI: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral küzd). Nevelésükhöz szakemberek, gyógypedagógusok segítségét is igénybe vesszük.

Pedagógiai Programunk a törvényi előírások és a szakmai innováció felhasználásával nyerte el végleges formáját, az Országos Óvodai Alapprogram útmutatásaira építve. Figyelembe veszi a gyermeki jogokat, a gyermekeknek járó gondoskodást és különleges védelmet, az egyenlő hozzáférés biztosításával.

1. Az óvodai nevelés

2.1. Gyermekkép

Minden gyermek mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. A gyermek, fejlődő személyiség, akinek életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. Fejlődését az öröklés, az érés, a spontán és tervszerű környezeti hatások együttesen határozzák meg. Az óvodás gyermeknek igen sok vágya, igénye, szükséglete van. Egy részük biológiai, más részük pszichikus. Az óvodai nevelés során a gyermek vágyait, szükségleteit, érzelmeit különböző tevékenységi formákon keresztül igyekszik kielégíteni, levezetni, mi ehhez teremtjük meg a feltételeket. Minél kisebb egy gyermek, annál több szeretetre, biztonságra, melegségre van szüksége az egészséges fejlődéshez.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Tudatos és sikeres személyiségfejlesztés csak a gyermeki személyiség ismeretében lehetséges, ez nevelésünk alapfeltétele. Ismernünk kell a gondjainkra bízott gyermekek világát, egyediségét. A gyermeki személyiség maximális tiszteletben tartása mellett fontos szempont a differenciált, egyéni képességfejlesztés, egyéni foglalkoztatás. Nagy figyelmet fordítunk a lassabban fejlődő, lemaradó, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, - magatartási, - és tanulási nehézségekkel küzdő gyermekek fejlesztésére, melyhez szakember segítségét vesszük igénybe. Valamennyi óvodásunk számára biztosítjuk a saját, egyéni fejlődési ütemének megfelelő fejlesztését, tehetségének felfedezését, kibontakozását, gazdag programokat, változatos tevékenységeket kínálva.

2.2. Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.

Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Az óvodai nevelés célja, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

Az óvodai nevelésünk alapelvei:

- a) a gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet, bizalom és megbecsülés övezi
- b) a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását
- c) az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről
- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékokra
- e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak, emberi értékek közvetítésére

- a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetre.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

Óvodánkban inger gazdag, meghitt környezetben a gyermek személyiségéhez igazodva biztosítjuk a gyerekek számára a kreatív önkifejezés, a mással nem helyettesíthető játék és a tapasztalatszerzésen alapuló megismerő tevékenységek optimális feltételeit.

Játék közben életkorához és egyéni képességeinek megfelelően gyarapodnak a gyerekek tapasztalatai, ismeretei, megtanulják az emberi együttélés alapvető szabályait, normáit.

2.3. Küldetésünk

Óvodánk dolgozói elkötelezettek a Pedagógiai Programunkban megfogalmazott célok, feladatok megvalósítása és a minőségi munka iránt.

Testületünk tudásával, akaratával, gondoskodásával a nevelőmunka minden területén biztosítja a gyermeki személyiség tiszteletét, elfogadását, szeretetét, megbecsülését, a gyermeket bizalom övezi. Alapvető szándékunk a derűs, elfogadó, szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó családi légkör kialakítása, amely szükséges ahhoz, hogy a szülők nyugodtan ránk bízassák gyermekeiket. Segítjük a gyermekek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását. Pedagógiai tevékenységünket a gyermek személyiségéhez igazítjuk. Legfőbb törekvésünk, hogy a ránk bízott kisgyermek az óvodában töltött idő alatt nyugodtan, kiegyensúlyozottan éljen.

Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a szülő nyomon követhesse gyermeke óvodai fejlődését, megfigyelhessen, kérdezhessen, javasolhasson, a nevelés közreműködője legyen.

A folyamatos intézményi fejlesztés és a környező társadalom kihívásainak eleget téve arra törekszünk, hogy partnereinkkel széleskörű, jól működő kapcsolatot építsünk ki, figyelembe

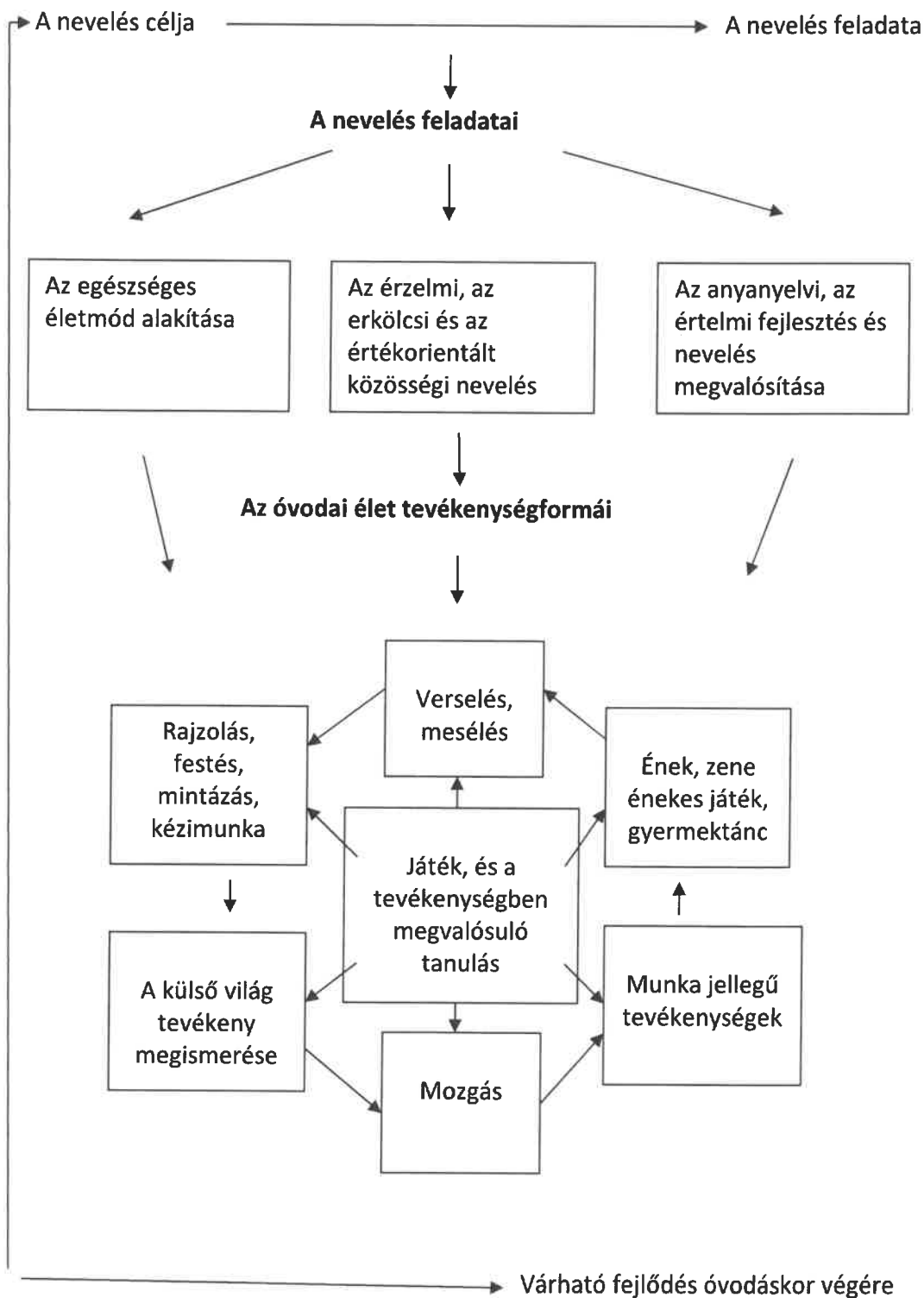
véve és mérlegelve igényeiket, elvárásaikat. Testületünkre jellemző szakmai igényesség feltétele, az eredményes, megújulásra kész nevelői magatartás, munka.

Értékeinket megőrizve, a fejlődőképesség igényét szem előtt tartva, együttműködő szülői háttérrel, kiegyensúlyozott gyerekeket nevelve szeretnénk a jövőben is gyakorolni hivatásunkat.

Szeretnénk jó csapatmunka szellemben innovatív módon, azonos elveket vallva és gyakorolva a gyermekeket egyéni készségeiknek és képességeiknek kibontakoztatásával olyan szintre juttatni, ami alapját képezi a sikeres iskolai közösségbe történő beilleszkedésnek.

Köszölgáltként gyakorolt tevékenységünkkel biztosítani szeretnénk, hogy hosszú távon közvetlen és közvetett partnereink elismerését kivívjuk.

3. Az óvodai nevelésünk rendszerábrája

4. Az óvodai nevelés feladatai

Alapvetően a gyermek testi-lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

4.1. Az egészséges életmód alakítása

„Az, hogy valaki milyenné válik, ez főképp attól függ milyenné nevelték életének ötödik évéig.”

Cél:

Kialakuljon a gyermekben bizonyos fokú igényesség önmaga és környezete tisztasága, rendje iránt. Egészséges életvitel igényének alakítása, betegség megelőzése, az egészség megőrzése, óvása, fejlesztése a mozgás, a helyes táplálkozás és öltözködés segítségével.

Feladat:

- Megteremtjük a gyerek egészséges testi, lelki fejlődéséhez, biztonságához szükséges belső és külső környezeti feltételeket.
- Napirendünkkel kialakítjuk a helyes életritmust.
- Szoros kapcsolatot tartunk azokkal a családokkal, akiknek gyermeke krónikus betegségben szenved.
- A nap közben megbetegedett gyermekek szüleit értesítjük.
- Figyelemmel kísérjük a gyerek testi, lelki állapotát, érzékszerveinek épségét. Amennyiben rendellenességet tapasztalunk, közöljük ezt a szülővel, és szakember segítségét kérjük. Megszervezzük a rendszeres védőnői ellenőrzést.
- Kialakítjuk a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokásokat, megalapozzuk a környezettudatos magatartást.
- Egészségmegőrzés céljából egészségnapokat szervezünk.

Testápolás:

- Megismerve a család gondozási szokásait, igyekszünk azt összehangolni az óvodai gondozás szokásaival.
- Megteremtjük, elmélyítjük a gondozáshoz szükséges bensőséges kapcsolatot felnőtt és gyerek között.
- Segítünk kialakítani a gyerekekben a szokást, hogy a WC-t természetes módon használja, intim gondjait elmondja.
- Megalapozzuk a gyermekben a tisztaság igényét.
- Ügyelünk a szappannal történő alapos kézmosásra, alapos fogmosásra, járványos időszakban fokozottan fertőtlenítünk.

Táplálkozás:

Megteremtjük a kulturált étkezés feltételeit, a szabályok betartására neveljük a gyermekeket.

- A tízórait, a gyermeki igényeket szem előtt tartva folyamatosan szolgáljuk fel, az ebédet és uzsonnát a csoportoknak azonos időben kínáljuk.
- Megteremtjük az étkezések természetes, derűs légkörét. Tudomásul vesszük az egyéni különbségeket, különös gonddal, ha ezt betegség okozza.
- Mellőzzük a magas cukor tartalmú ételeket, italokat.
- A természetes vitaminok, zöldségek, gyümölcsök és tejtermékek rendszeres fogyasztását biztosítjuk.

Öltözködés:

- A szülők segítségével próbáljuk elérni, hogy a gyermekek ruházata kényelmes, célszerű, az évszaknak megfelelően réteges legyen.
- A gyermeknek mindig annyi segítséget adunk, amennyire szüksége van.
- Támogatjuk önállósulásuk fejlődését.

Edzés, mozgás:

- Biztosítjuk a mozgás, levegőzés, edzés gyakori lehetőségét, saját tornaszobánkban a csoportok napi rendszerességgel 20-25 percet töltenek mozgással a mozgás foglalkozáson kívül.

- Törekszünk a balesetek kiküszöbölésére - nagyfokú odafigyeléssel. Ha mégis előfordul, a szülőt erről értesítjük, ha a szülő nem tud jönni és szükséges, a gyermeket orvoshoz visszük.
- Figyelmet fordítunk a gyerek testi higiéniájára és egészségére.
- Mindennapi levegőzés biztosítása, időjárástól független.

Pihenés, alvás:

- Minden feltételt biztosítunk ahhoz, hogy a gyermek nyugodtan, zavartalanul pihenhessen. Tudomásul vesszük az egyéni adottságokat, igényeket.
- A pihenést ösztönözzük, de az alvást nem erőltetjük.

Egészséges környezet biztosítása:

- A játszóudvart úgy alakítottuk ki, hogy árnyékos és napos rész egyaránt legyen.
- Az udvari játékaink többsége, az újonnan vásároltak megfelelnek az EU szabványnak.
- Az udvar állandó gondozásával, virágosításával biztosítjuk a gyermekek esztétikus környezetben való játékát.
- A csoportszobák berendezéseit úgy igyekszünk elrendezni, hogy minél nagyobb tér maradjon a gyermekek mozgására, a játékok nagyobb részét önállóan is elérjék.

A gyermek tevékenységei:

- Öltöznek, vetkőznek, kiszolgálják önmagukat, társaikat is. Rendszeresen részt vesznek környezetük tisztán és rendben tartásában.
- Egyéni igényeik szerint étkeznek, alszanak.
- Sokat játszanak, mozognak, tornáznak a szabadban.
- Elvégzik a testápolással kapcsolatos tevékenységeket.

Módszertani alapelvek:

- A tiszta, egészséges, balesetmentes környezet megteremtése.
- Testi, érzékszervi problémák megelőzése, korrekciója.
- Az egyéni igények, sajátosságok, képességek tudomásul vétele.
- Nagyfokú önállóság fejlesztése. Együttműködés a családdal.

- Fokozatosság, rendszeresség. Tevékenykedtetés.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Önállóan mosakodnak, törülköznek; figyelmeztetés nélkül kezet mosnak, amikor csak szükséges. Körömkefével tisztítják a körmüket. Ruhájuk ujját fel- és letűrik, begombolják, kikapcsolják.
- Használják a WC-t, vigyáznak a mosdó rendjére, a tisztálkodási eszközöket a helyére teszik.
- Fogat mosnak, a fogápoló szereket tisztán, rendben tartják. Hajukat rendben tartják.
- Zsebkezdőjüket használják, helyesen fújják az orrukat. Tüsszentéskor, köhögéskor a zsebkezdőt szájuk elé tartják.
- Az önkiszolgálást teljes önállósággal, biztonsággal, természetes teendőként látják el.
- Segítenek az ágyak berakásában, a foglalkoztató átrendezésében.
- Önállóan tevékenykednek, észreveszik elvégezhető feladataikat, és segítséget nyújtanak társaiknak, valamint a felnőtteknek.
- Iskolába lépés előtt a gyerekek önmaguk is képesek mindennapi szükségleteik életkoruknak megfelelő önálló kielégítésére.
- Étkezés közben kulturáltan viselkednek. Igénylik az asztal esztétikus rendjét. Helyesen használják az evőeszközöket (kanalat, villát, kést).
- Önállóan, a megfelelő sorrendben öltöznek, vetkőznek. Holmijukat, ágyneműjüket hajtogatva helyre teszik. Ruháikkal gondosan bánnak, cipőfűzőjüket megkötik.
- Ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, gondozottságára. Az ajtókat csendesen nyitják, csukják, az eszközökkel óvatosan bánnak. Észreveszik, ha valami hiányzik vagy rendetlen, a rendetlenséget megszüntetik.
- A mozgás természetes igényük marad, sőt erősödik, egyben szándékos igazításra lesznek képesek.

4.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

„A felnőtt szeretet veleje: szeretsz, mert szeretlek;
A gyermek szeretet lényege: szeretlek, mert szeretsz.”

/Erich From/

Cél:

Egyszerre segítjük a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudat alakulását. A nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek a családhoz való kötődés megalapozására törekszünk. A közös élményekre épülő közös tevékenységek a gyermek erkölcsi tulajdonságainak és akaratának fejlődését szolgálják. A gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érik. Pozitív érzelmi kapcsolat, attitűd kialakítása gyermek-gyermek, gyermek-óvodapedagógus, gyermek- pedagógiai asszisztens, gyermek - dajka között.

Feladat:

- Érzelmi biztonságot, testi-lelki egyensúlyt nyújtó derűs, otthonos és szeretetteljes légkör megteremtése az óvodás évek alatt.
- A gyermekek életrendjét napirendben határozzuk meg. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtsenek a gyermekeknek.
- Lehetőséget adunk arra, hogy a gyermekek a tevékenységeiket szabadon választhassák meg, a kötött foglalkozást kivéve.
- Bevonjuk a gyermekeket a csoportszoba alakításába, szépítésébe, törekszünk a csoportok otthonossá tételére.
- Egyértelművé tesszük a gyermek számára, hogy mit és miért tartunk helyesnek, mit miért utasítunk el, mi áll tőlünk távol. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.
- Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekkel szemben támasztott követelmények, igények azonos elvek szerint valósuljanak meg. Megalapozzuk szokás és normarendszerüket.
- A gyermeki nyitottságra építünk, hozzásegítjük őket a szűkebb és tágabb környezetük megismeréséhez, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet alapja.
- Éreztetjük, hogy a csoport minden tagja egyéneként fontos.
- Segítjük az „én-tudat” alakulását, megerősödését, teret engedünk önkifejező, önérvényesítő törekvéseiknek.

- Igyekszünk elérni, hogy a csoport tagjai figyeljenek egymásra, legyenek képesek beleélni magukat társuk helyzetébe.
- Nem erőltetjük a kapcsolatokat, de segítjük, támogatjuk a gyerekek egymáshoz való kötődését.
- Tapintatosan segítjük a visszahúzódó gyereket a kapcsolatteremtésben.
- Erősítjük a baráti kapcsolatokban a pozitív tulajdonságokat. Biztosítjuk a lehetőségét a családból, külső környezetből hozott kapcsolatok ápolásának.
- Megtapasztaltatjuk azt, hogy a közösen végzett tevékenység örömtelibb, eredményesebb, erősítjük a „mi-tudat” létrejöttét.
- Minden gyereket buzdítunk arra, hogy vállaljon feladatot, fogadja el mások terveit, tanuljon esetenként lemondani elképzeléseiről. Figyelemmel kísérjük a gyermeki felelősség megnyilvánulásait.
- Hozzászoktatjuk őket a különbözőségek elfogadásához, tiszteletéhez, ebben különösen meghatározó szerepet kap az óvodapedagógus, pedagógiai asszisztens és dajka, mint modell, valamint a szülő.
- Szervezzük a különböző csoportok közötti kapcsolatokat. Ezeket, az alkalmakat, valamint ünnepeinket felejthetlenné tesszük saját énekünkkel, hangszeres játékkal, mesedramatizálással.
- Megteremtjük saját hagyományainkat.
- Megismertetjük a gyermekeket a szűkebb és tágabb környezetükkel, megteremtve így a szülőföldhöz, a családhoz való kötődés alapját.
- Tiszteletben tartjuk a család ünnepeit, hagyományait.
- Napirendünket folyamatosság és rugalmasság jellemzi, kiküszöbölve a felesleges várakozást, amely így a gyermek szükségleteihez igazodik.

Célunk: Érzelmi biztonságot sugárzó légkör kialakítása.

Egész nap folyamán kiteljesedhet a folyamatosság, ami kiküszöböli a játékidő töredezettségét, ugyanakkor tág lehetőséget biztosít az elmélyült, tartalmában gazdagabb, nagy nevelőértékű játéokra.

A gyermek tevékenységei:

- Életkoruknak és egyéni képességeiknek megfelelően sokféle tevékenységben vesznek részt - kedvük szerint.
- Élményeiket számukra vonzó formában feldolgozzák.
- Részt vesznek az óvodai élet valamennyi területén ismétlődő tevékenységekben, ünnepeken, ünnepélyeken, azok előkészítésében, bonyolításában.
- Ajándékokat készítenek különböző alkalmakra egymásnak, felnőtteknek. Tervezetik a kellemes élményt ígérő eseményeket.
- Segítik egymást mindenféle tevékenységben.
- Azonos életkorú csoportok közös játék-, mese-, sportdélutánokon, kirándulásokon vesznek részt.
- A nagyok meghívják a kisebbeket jeles alkalmakra.
- Kirándulni mennek a csoportok együtt a családokkal.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Az eddig kialakult szokások és normarendszerek a gyerekek igényévé válnak, amelynek természetes módon tesznek eleget.
- A közös tevékenységekben aktívan vesznek részt.
- Elfogadják az adott tevékenység által megkívánt magatartási formákat.
- Észreveszik, hogy kinek, miben van szüksége segítségre.
- Számba veszik a csoport tagjait, érdeklődnek a hiányzók iránt. Ha tudják, közlik a hiányzás okát.
- Figyelmesen, türelemmel hallgatják meg az óvodapedagógus és társaik közlését, kérdését.
- Önként vagy az óvodapedagógus kérésére bekapcsolódnak a foglalkozásba. Foglalkozás közben figyelnek az óvodapedagógusra, és útmutatásainak megfelelően végrehajtják a feladatot.
- Tisztelettel viselkednek a felnőttekkel, az óvoda dolgozóival, vigyáznak munkájuk eredményeire.
- Ébrednek bennük a közösségi tudat, örülnek a közösen elért sikereknek.
- Kialakul a csoport élete iránti érdeklődés. Természetes szükségletté válik a közös tevékenység. Képesek „tájékozódni” a közösségben.

- Együtt éreznek társaikkal, érdeklődnek egymás iránt. Felismerik, mikor kapcsolódhatnak be társaik tevékenységébe. Érdeklí őket társaik mondanivalója, munkája.
- Ha társuknál feltűnő, szokatlan megnyilvánulást tapasztalnak, megértéssel fogadják.
- Önállóan keresik a segítségnyújtás megfelelő formáit. Egy-egy társuk iránt kitüntetett rokonszenvet, barátságot mutatnak.
- Bízhatnak önmagukban, társaikban. Az óvodai közösség életét zavaró megnyilvánulást tapasztalva kísérletet tesznek a megoldásra.

Módszertani alapelvek:

- Az óvodapedagógus viszonya a közösségi értékekhez egyértelmű legyen.
- Az óvodapedagógus és gyermek kapcsolata akkor jó, ha jellemzi az egymás feltétel nélküli elfogadása, ha az óvodapedagógus minden gyermeket individuusként kezel, ha segíti a gyermeket önmaga megtalálásában.
- Határozott, de barátságos, szeretetteljes, őszinte óvodapedagógusi magatartás.
- Az egyéni sajátosságokhoz igazodó bánásmód.
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek (nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű) nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek segítségét kérjük.
- A tűrő- és konfliktusmegoldó képesség fokozatos alakítása.
- A közösség és az egyén, az egyén és a közösség egymásra hatása a gyermeki fejlődés szempontjából meghatározó.
- A közösségi élet szokásainak fokozatos betartása.
- Gyermek iránti bizalom.

4.3. Az anyanyelvi, - az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

„A nyelv egyik legféltőbb kincse, egyik legfőbb dísz a nemzetnek, s a nemzeti léleknek mind

igen szép képe, mind hív fenntartója s
ébresztője.”

(Kazinczy Ferenc)

Cél:

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés. A gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, fejlesztése, támogatása. Az értelmi fejlesztés a gyermek cselekvésére, konkrét tapasztalatszerzésére épüljön, a gyermek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára hagyatkozzon. Az értelmi nevelés további feladatai: gondolkodás – alkotóképesség - fejlesztése. Minden gyermek saját képességeihez mértén maximálisan fejlődjön.

Feladat:

- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.
- Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.
- A gyermekek anyanyelvi képességeinek fejlesztése, kommunikációs képességük alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. A gyermekek szükségleteiket, kívánságaikat, mondanivalójukat bátran, természetes módon fejezzék ki.
- Gyakori, szeretetteljes beszédkezdeménnyezéssel, beszédkapcsolattal felébresztjük a gyermek beszédkedvét, fejlesztjük beszédértését, beszédképességét.
- Az anyanyelvi játékok a beszédfejlesztés leghatásosabb eszközei, éppen ezért tudatosan, tervszerűen az életkori sajátosságokat és a fokozatosságot figyelembe véve alkalmazzuk azokat.
- Mindenkor a kisgyermek pszichikai és kognitív fejlettségének megfelelő játékos fejlesztésére törekszünk.
- Figyelembe vesszük a család nyelvi kultúráját, az egyes gyermek eltérő fejlődési ütemét.
- Gonddal figyelünk arra, hogy egyetlen gyermeket se gátoljon nyelvi lemaradás a megismerő tevékenységben, a társas kapcsolatok alakulásában. Külön figyelmet fordítunk a nyelviileg gátolt gyermekekre, felderítjük a probléma okait, megkeressük a fejlesztés lehetőségeit.

- Figyelmet fordítunk arra is, hogy a gyermek beszédszervei épek-e, légzése helyes-e? Szükség esetén kérjük a logopédus segítségét.
- Arra bátorítjuk a gyermeket, hogy szükségleteit, kívánságait, bátran, természetes módon fejezze ki.
- Segítjük a gyermekeket abban, hogy együttesen végzett tevékenységek közben sajátítsák el, gyakorolják az együttműködést segítő kifejezéseket, az érintkezés udvarias formáit. Mintát kínálunk arra, hogyan lehet egymáshoz viselkedésben, beszédben is alkalmazkodni.
- Abban segítünk minden gyermeket, hogy önmaga lehetőségeihez képest optimálisan fejlődjön.
- A gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, valamint a spontán szerzett és meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építünk. Lehetővé tesszük, hogy különböző tevékenységekben és élethelyzetekben gyakorolhassák is.
- Változatos tevékenységeken keresztül további élmények, tapasztalatok szerzéséhez segítjük az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- Az eszközök kiválasztásával ösztönözzük a gyermekeket az érdeklődésre, aktivitásra, gondolkodási műveletek alkalmazására, a probléma felismerésére, megoldására.
- Rendszeresen felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy igen nagy szerepe van a gyermek értelmi, nyelvi fejlődésében, a gyermek-szülő kapcsolat erősítésében a közös beszélgetésnek, a beszélgetést kísérő közös tevékenységnek.

Módszertani alapelvek:

- Az óvodapedagógus minden helyzetben, minden megnyilvánulásában legyen a gyermek számára követendő példa, minta.
- Beszéde legyen tiszta, érthető, színes, kifejező.
- Éljen a metakommunikáció adta minden lehetőséggel.
- Az egyéni fejlődés ütemének, a különbözőségeknek elfogadása és elfogadtatása.
- A gyermek kérdéseire mindenkor kapjon életkorának, érettségének megfelelő, kielégítő választ.

A gyermek tevékenységei:

- Sokat és örömmel beszélnek élményeikről, érzelmeikről, tapasztalataikról, örömeikről, félelmeikről, vágyaikról.
- Szívesen vesznek részt a felnőttek vagy társaik által kezdeményezett beszélgetésekben. Maguk is kezdeményezik a társalgást.
- Hangokat, zörejeket felismernek, játékaikban utánoznak.
- Érzelmeket nem csak beszéddel, metakommunikációs eszközökkel is kifejezik.
- Verset mondanak, mesélnek, báboznak, dramatizálnak, játszanak. A nap folyamán adódó minden helyzetben megneveznek, kérdeznek, válaszolnak. Halandzsa szövegeket találnak ki és mondogatnak.
- Képekről kérdeznek, véleményt mondanak, történetet találnak ki. A megkezdett meséket befejezik.
- Játék közben párbeszédet folytatnak, elképzeléseiket, véleményüket kifejezik szavakkal, gesztusokkal.
- Aktívan részt vesznek az őket körülvevő világ megismerésében.
- Nyelvi játékokat játszanak.
- Szituációs játékokban gyakorolják, hogy bizonyos helyzetekben hogyan kell megnyilatkozni, reagálni, kommunikálni.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyerekek aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket.
- Összefüggő beszédükben, elbeszélésükben sok a szóismétlés, kötőszó-halmozás. Elbeszélésük folyamatos, de gyakran még nem követik a történések logikai, időbeli sorrendjét.
- Páros és csoportos beszédhelyzetekben megfelelő beszédfordulatokkal és viselkedési formákkal teremtik meg és tartják fenn a kapcsolatot.
- Nyugodtan, figyelmesen tudják végighallgatni az óvodapedagógust, és ha párbeszédben vesznek részt, többnyire végig várják a másik megnyilatkozását. Saját kérdésüket, válaszukat, kiegészítő gondolataikat ahhoz igazítják.
- Kialakult a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő jól érthető, többnyire megfelelő hangsúlyozású, hanglejtésű, hangerejű és sebességű beszéd.

- Beszédüket személyiségüknek és az aktuális helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelő természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérik.
- Tisztán ejtenek minden beszédhangot.

5. Az óvodai élet megszervezésének elvei

5.1. Személyi feltételek

Álláshelyeink száma: 19

Óvodapedagógus:		7 fő
Pedagógiai munkát közvetlen segítő:		5 fő
Ebből:	Dajka:	3 fő
	Pedagógiai asszisztens:	2 fő
Konyhai dolgozó:		7 fő

Óvodapedagógusaink a törvényi előírásnak megfelelően főiskolai végzettséggel rendelkeznek.

Szakvizsgázott óvodapedagógusaink száma: 3 fő, 2 fő fejlesztőpedagógus, 2 fő intézményvezetői szakvizsgával rendelkezik.

A pedagógiai munkát közvetlen segítő munkakörben dolgozók megfelelő szakképesítéssel rendelkeznek.

- A nevelőtestület azonos célokért azonos elvek alapján, változatos módszerekkel dolgozik, szakképzett dajkák segítségével.
- A gyermek számára követendő minta biztosítéka az igényes nevelői és emberi magatartás.
- Természetes mindannyiunk számára a folyamatos önképzés, a továbbképzéseken való részvétel igénye, az eredményes, megújulásra kész nevelői magatartás.
- A továbbképzések iránti igény kielégítése érdekében magunk is keressük a lehetőségeket. Megszervezzük, lebonyolítjuk a tapasztalatcseréket, lehetőségeket biztosítunk az előadásokhoz.
- Mindenki természetesnek tartja, hogy a tudást, amihez hozzájutott, megosztja kolléganőivel.

- A veszélyeztetett gyermekek érdekeit intézményi szinten képviseli a gyermekvédelmi felelős.
- A gyermekek egészséges fejlődését rendszeresen ellenőrzi, a házi orvos és védőnő, minden évben fogorvosi vizsgálaton vesznek részt a gyermekek.
- A beszédhibák korrigálása a logopédus közreműködésével hatékonyan megoldott.
- Nevelőtestületünk örömmel fogadja a kihívásokat, az embert próbáló feladatokat. Egymást segítve igyekszünk, hogy meg tudjunk felelni az elvárásoknak.

5.2. Tárgyi feltételek

- Óvodánkban jó a helykihasználás.
- A csoportszobák természetes és mesterséges megvilágítása jó.
- Az egész épületet 2015-ben felújították teljes mértékben.
- Két csoport közösen használ egy mosdót.
- A játék, étkezés, alvás mindhárom csoportnál a teremben zajlik.
- A csoportszobáinkban nyitott, falhoz rögzített polcokon, a gyermekek számára hozzáférhető módon tartjuk a játékokat.
- Minden csoportban van egy használható asztali számítógép.
- Minden csoportba van internet kapcsolat, amely elősegíti az IKT használatát.
- Rendelkezünk egy diavetítővel és vászonnal, valamint a mesefilmek vetítéséhez két diavetítővel.
- Szakkönyveinket, audio-vizuális eszközeinket, tanulást szolgáló különböző tárgyainkat, bábokat, kellékeket a nagy irodában tároljuk.
- A beteg gyerekek részére elkülönítő helyiségünk nincs.
- A felnőttek a nagy irodában öltözhetnek át, egy zuhanyozó áll rendelkezésre.
- Az intézménynek saját konyhája van, amit 2017 decemberében teljes mértékben felújított az önkormányzat. A tálalást a dajkák végzik, a mosogatás a konyhán történik.
- A takarításhoz megfelelő mennyiségű és minőségű háztartási gép és tisztítószer áll rendelkezésünkre.
- Nyaranként az óvoda valamennyi helyiségében tisztító meszelést végeznek.
- Udvarunk tágas, megfelelő az árnyékos és a napos területek aránya. Fűvesített a játszóudvarunk, jó minőségű játékokkal felszerelt.

- A bejáratokat virágoskert szegélyezi.
- A fűnyírást közfoglalkoztatottak végzik rendszeresen.
- Azokat a feladatokat, amelyek a gyermek egészséges udvari tartózkodásának feltételei, a dajkák végzik naponta.
- Rendelkezésünkre áll saját tornaszoba, az eszközfelkészítési tervben előírtaknak megfelelő berendezéssel, és van felszerelésünk a sajátos nevelési igényű gyermekek számára is.

5.3. Az óvodai élet megszervezése

5.3.1. Napirend

Napirend: szeptember 1 - május 31.

6. 30 – 11. 30	Reggeli gyülekező, szabad játék a csoportszobában. Egyéni és csoportos tevékenységek. Testápolás, folyamatos tízórai. Tervezett és felkínált párhuzamos (iskolás korú gyermekek számára 45 perc iskola előkészítő) tevékenységek, szervezett játék és mozgás. Szabad mozgás, levegőzés.
11. 30-tól	Tisztálkodás, ebéd, mese, pihenés, alvás.
14. 30 – 16. 30	Szervezett mozgás. Testápolás, uzsonna. Szabad játék a csoportszobában vagy a szabadban. Felajánlott tevékenységek a szabadban, csoportszobában.

Június 1-től augusztus 31-ig

6. 30 - 11. 30	Közös gyülekezés egy csoportszobában, szabad játék, szervezett mozgás, testápolás, tízórai, felkínált tevékenységek a csoportszobában vagy az udvaron, alkalmanként séta.
11. 30 –14. 30	Testápolás, ebéd, mese, pihenés, alvás.

14. 30-16. 30	Szervezett mozgás, testápolás, uzsonna, szabad játék, felkínált tevékenységek az udvaron vagy a csoportszobában.

Napirendünket folyamatosság és rugalmasság jellemzi, kiküszöbölve a felesleges várakozást, amely így a gyermek szükségleteihez igazodik.

Célunk: Érzelmi biztonságot sugárzó légkör kialakítása.

Egész nap folyamán kiteljesedik a folyamatosság, ami kiküszöböli a játékidő töredezettségét, ugyanakkor tág lehetőséget biztosít az elmélyült, tartalmában gazdagabb, nagy nevelőértékű szabad játékra.

A heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják.

A gyermek befogadása az óvodában

A gyermek óvodába lépésének első és meghatározó élménye, hogy miként történik a befogadása - beszoktatása. Első pillanattól kezdve arra törekszünk, hogy minél jobban megismerjük a családot és az onnan óvodánkba érkező gyermeket. Ennek érdekében az anamnézis nevű dokumentumot minden óvodapedagógus a gyermek óvodába érkezése hetében tölti ki a szülővel. Családlátogatást csak szükség esetén szervezünk. Minden egyes gyermek igényeit, testi-lelki szükségleteit figyelembe vesszük. A befogadás személyes, egyénhez igazodó, differenciált.

Feladat:

- A családdal együttesen kell segítenünk, hogy a gyermekek jól érezzék magukat az óvodánkban. Olyan légkört kell kialakítanunk, hogy a szülők bizalommal forduljanak felénk, érezzék, hogy gyermekük biztonságban van, szeretet veszi körül.
- A gyermekek anyja vagy apa jelenlétében ismerkedjenek az óvodai környezettel, társaikkal, az óvodapedagógusokkal, dajka nénikkel.
- Bizalomra épülő kapcsolatot alakítunk ki a szülővel. Amikor hozzák gyermeküket az óvodába, időt kell szakítani arra, hogy az óvodapedagógussal megosszák a gyermekkel kapcsolatos problémákat. Ez az információgyűjtés rövid ideig tarthat.

6. Az óvoda kapcsolatai

6.1. Az óvoda és a család

A gyermek fejlődése és az óvodai nevelés szempontjából a család meghatározó tényező. A kultúra értékeit reprezentáló család a gyermekek nevelésének legkedvezőbb színtere. A tágabb értelemben vett tanulási folyamat, az utánzás, az érzelmi azonosulás az értékek, elvárások beépülése a személyiségbe, kezdetben kizárólag a családban zajlik. Az intézményes óvodai nevelés a gyermek hároméves korától a tankötelezettség megkezdéséig a családi nevelést egészíti ki.

Ahhoz, hogy a gyermek fejlődése érdekében együtt tudjunk tevékenykedni a szülőkkel nagyon fontos a család és az óvoda közti pozitív viszony kialakítása.

Feladataink:

- A családok megismerése, a velük való szoros nevelői együttműködést.
- A szülők javaslattevő, véleményező és kezdeményező szerepének érvényesülése.
- A szülők tájékoztatása nevelési elképzeléseinkről, módszereinkről, tervezett eseményeinkről, programjainkról.
- Különös figyelemmel, tapintattal és realitással adjunk tájékoztatást a szülőnek saját gyermekéről. A szülőt partnernek tekintjük.
- A családdal kapcsolatos minden információt diszkréten kezeljük.
- Lehetővé tenni a naponkénti rövid, lényeges közlésekre szorítókozó párbeszédet.
- Nyílt napok alkalmával, módot kell adni arra, hogy a szülő a csoportban megfigyelhesse gyermekét. A nevelői és szülői igények kielégítése érdekében biztosítanunk kell a négy szemközti beszélgetések lehetőségét a fogadóórákon.
- Figyelemmel kell kísérni a családok életében bekövetkező változásokat.
- Különös gonddal kell felkészülnünk az új gyermekek befogadására, beszoktatására.
- Lehetővé tenni a szülőnek, hogy segítse gyermeke beilleszkedését.
- Be kell vonni a szülőket a programok szervezésébe, lebonyolításába, szorgalmazzuk azokon való részvételüket. (Pl.: gyermeknap, kirándulások, vásári portéka készítése, nyílt napok, stb.)

- Folyamatosan keresnünk kell a kapcsolattartás bővítésének lehetőségét.

Az együttműködés formái:

- **Anyás beszoktatás:** lehetőséget adunk a szülőknek, hogy gyermekük beszoktatását az óvodai közösségbe a saját és gyermekük igénye alapján megválaszthassák. Támogatjuk azt, hogy akár több napon keresztül együtt ismerkedjen a szülő és a gyermeke az óvodai élettel. Így könnyebbé válhat az elválás, a szülő biztonságban tudja gyermekét, s a gyermek nem „traumaként” éli meg az óvodába lépést.
- **Családlátogatás:** Csak szükség esetén. A családlátogatás csak akkor valósítható meg, ha a szülő ebben partner.
- **Szülői megbeszélések:** A kötelező évi szülői megbeszéléseken kívül közvetlen hangú beszélgetések, melyeken a gyerekekkel kapcsolatos nevelési témákat dolgozzuk fel, nevelési tapasztalatokat beszélünk meg, módszertani ajánlásokat cserélünk (óvodapedagógus és szülő egymás közt is), konkrét problémahelyzeteket oldunk meg. Aktív segítők vagyunk egymásnak.
- **Nyílt napok:** A jogszabályban előírt nyílt napokon kívül lehetőséget biztosítunk a szülőknek az óvodai életbe való betekintésre előzetes megbeszélést követően.
- **Fogadóórák:** A szülők igénye szerint bármikor lehetséges, de amennyiben szükségesnek tartjuk, mi magunk hívjuk a szülőket a fogadóórára. A fogadóóra alkalmat ad a személyes kapcsolat kialakítására, megismerjük a szülőt, a szülő megismer bennünket. A beszélgetések alkalmával betekintést nyerhetünk a szülő-gyermek kapcsolatába. Megismerhetjük, a szülők nevelési elveit tájékozódhatunk arról, hogy ő mit tart fontosnak gyermeke nevelésében. A szülőket évente két alkalommal tájékoztatjuk gyermekük fejlődési szintjéről.
- **„Zöld Napok”:** Esetenként egy- egy „zöld” rendezvényre hívjuk a szülőket.
- **Közös kirándulás a szülőkkel:** Időnként ősszel vagy tavasszal kirándulást szervezünk a nagycsoportosoknak és szüleinek.
- **Bóbita Napok:** június első hetében szervezzük, minden nap más programmal várjuk a gyermekeket és egy- egy alkalomra a szülőket is meghívjuk.

6.2. Az óvoda és az iskola

Az első osztályba lépés előkészítésének hagyományai vannak intézményünkben. Szeretnénk megkönnyíteni az átmenetet minden kisgyerek számára, hogy szorongások nélkül, jókedvvel lépje át az iskola küszöbét. Szeretnénk továbbá azt is elérni, hogy örömmel járjanak iskolába, s kezdeti érdeklődésük a tanulás iránt hosszú ideig megmaradjon. Ez természetesen feltételezi a két intézmény – az óvoda és iskola – szoros kapcsolatát, valamint a jó együttműködést az óvodapedagógusok és a tanítók között.

Az együttműködés formái:

- Az óvodapedagógusok és a tanítók kapcsolattartása egymással (eszme és tapasztalatcserek)
- Az óvodapedagógusok és tanítók kapcsolattartása a gyerekekkel
- A leendő elsőosztályos tanítók látogatása a nagycsoportban:
  - Nyílt napon való részvétel
  - Szülői megbeszélésen való részvétel
- A nagycsoportosok látogatása az iskolában
- Iskolanyitogató: játékos foglalkozást tartanak a leendő első osztályosoknak a tanítók az iskolában.
- Az óvodapedagógusok látogatása az őszi- tavaszi nyílt napokon az első osztályban.
- A nagycsoportosok látogatásai az iskolában:
  - Ismerkedés az iskola helyiségeivel, udvarával
  - Ismerkedés az iskolában dolgozókkal
  - Ízelítő az elsősök tanóráiból
- Az első osztályosok visszalátogatnak az óvodába évente többször.
  - Közös játék az óvodában
  - Meseelőadásra való meghívás

6.3. Az óvoda és a fenntartó:

Szoros együttműködés ápolása a fenntartóval.

- Az intézményfőigazgató részt vesz az óvodát érintő testületi üléseken, hivatalos ügyekben képviseli az intézményt.
- Rendezvényekre meghívjuk a képviselőtestület tagjait.
- Részt veszünk a fenntartó által szervezett községi eseményeken.

6.4. Az óvoda és a könyvtár

- A gyermekcsoportok látogatásai a könyvtárban.
- Könyvkölcsönzés.
- Könyvtári foglalkozáson való részvétel.

6.5. Az óvoda és az egészségügyi intézmények és szociális szervek

- A védőnővel szoros, folyamatos kapcsolattartás, a beíratandó gyermekek névsorának egyeztetése.
- A védőnő családlátogatásai során betekintést nyer a családok életébe és felhívja az intézményfőigazgató figyelmét az esetleges problémákra az óvodába kerülő gyermekekről.
- Minden halmozottan hátrányos helyzetű gyermek minél előbbi óvodai nevelésének megkezdése.
- „Egészség-nap” szervezése az óvodában.
- Az orvosi státuszvizsgálat évente a tanácsadóban.

Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat helyben, Családsegítő és Gyermekvédelmi Központ szociális segítője

Szoros kapcsolattartás a gyermekjóléti, családsegítő szolgálat munkatársával, a szociális segítővel. Ha szükséges közösen a családok, a szülők támogatása, tanácsadás a gyermekek érdekeit szolgálva.

- Konzultációk alkalmával a rászorulóknak minél előbbi segítése.
- Folyamatos kapcsolattartás a gyermekjóléti szolgálat és a rászorulóknak között.
- A szülőket megismertetni a törvények adta lehetőségeikkel.
- A szociális segítő heti rendszeres kapcsolat intézményen belüli segítség, családlátogatás, ha szükséges

6.6. Az óvoda és a pedagógiai szakszolgálatok

Folyamatosan kapcsolatot tartunk a Fejér Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Enyingi Tagintézményének főigazgatójával, annak munkatársaival. Évenkénti szűrővizsgálatokat végeznek, és ennek eredményeképpen segítik munkánkat a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő gyermekek fejlesztésében. A kapcsolat kiterjed a Fejér Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottságára is, akik szakértői véleménnyel támogatják a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését, melyet a probléma megoldásában kompetens gyógypedagógus végez heti rendszerességgel. A logopédussal és a gyógypedagógussal hetente konzultálunk a gyermekek fejlődéséről.

Fontos feladataink:

- A különös bánásmódot igénylő gyermekeket minél előbb szakemberhez irányítani, szakvéleménynek megfelelő fejlesztés elvégzése.
- Szükség esetén gyógypedagógus biztosítása, az általa készített fejlesztési javaslat alapján a gyógypedagógussal összhangban a gyermek fejlesztése.
- A beszédhibás gyermekek logopédushoz irányítása.

6.7. Az óvoda és a pedagógiai szakmai szolgáltatók

Folyamatos kapcsolattartás a Székesfehérvári Pedagógiai Oktatási Központtal (POK), amely biztosítja és koordinálja óvodánk számára a pedagógiai- szakmai szolgáltatásokat, a szaktanácsadói, tanfelügyelői hálózat hatékony és teljes körű működtetését.

6.8 Az óvoda és a bölcsőde

A két intézmény szoros együttműködése fontos, mely által lehetővé teszi egymás munkájának, elveinek, céljainak megismerését, megértését. Ezek segítik a gyermekek érzelmi biztonságérzetének kialakulását és fenntartását. Intézményváltásnál pedig az új környezetbe való beilleszkedést. Lényeges az óvoda- bölcsőde közti partneri viszony kialakítása egymás kompetencia határainak betartásával.

A nevelési év végén várjuk a leendő óvodásokat. Meglátogatják a leendő óvónőiket, és a csoportszobájukat, ezzel is segítve a gyermekeknek az átmenettel járó nehézségeket. A mindennapokban az óvónők és kisgyermeknevelők információkkal segítik egymást. Az intézmény főigazgatója napi kapcsolatban van a bölcsődével. Többcélú intézmény lévén a kapcsolattartás sokkal egyszerűbb és szorosabb, mintha önálló intézményről beszélénk.

7. Az óvodai élet tevékenységformái

7.1. Játék

„A játék tanít életre nevelni,
A játék alkotni, a világot szebbé tenni,
megváltoztatni serkent.”

(Dr. Andrásfalvi Bertalan)

Cél:

A játékhoz, mint a gyermek alapvető tevékenységéhez, teremtsük meg azokat az élményeket, lehetőségeket, körülményeket, amelyek biztosítják, hogy a játék a gyermek számára örömforrás legyen. A játék útján ismerkedjenek meg a világgal, tárgyakkal, tárgyak tulajdonságaival, a valóság jelenségeivel, eseményeivel. A szabad játék során valósuljon meg a játék két fontos eleme az örömszerzés és a feszültségoldás.

A játék váljon a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

Feladat:

- Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorlójátékokhoz, a szimbolikus-szerepjátékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.
- Megteremtjük a lehetőségét annak, hogy a gyermek ismeretei tapasztalatai bővüljenek, elmélyüljenek a játékban is.
- Hagyjuk, hogy saját elgondolásaikat megvalósíthassák, fantáziájuk, hangulataik, érzelmeik szabadon megnyilvánulhassanak.

Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együtt játszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Csak akkor avatkozunk be a gyermeki játékba, ha ezt indokoltnak érezzük, ha a gyermek ezt igényli, ha a játék továbbfejlesztése indokolja, ha a konfliktust nem tudják a gyerekek önállóan megoldani, ha technikai segítségadásra van szükségük. Az udvaron található játékeszközök megőrzésére, rendben tartására szoktatjuk őket. Szükségesnek tartjuk, hogy a szülőket meggyőzzük arról, mennyire fontos a gyermekükkel való rendszeres közös játék az érzelmi fejlődésben, a szülő- gyermek jó kapcsolata alakulásában.

A játék az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze, a gyermek legfontosabb és legjellemzőbb tevékenysége.

Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

Gyakorló játék: A játéknak ezen a fokán a gyermekek a felhasznált anyagok, eszközök tulajdonságaival, a tárgyak egymáshoz való viszonyával, működésével ismerkednek. Megteremtjük a lehetőséget arra, hogy ha a gyermek igényli, egyedül is játszhasson.

Biztosítjuk a mozgásteret és mindazokat a játékszereket, eszközöket, anyagokat, melyek alkalmasak a gyerekek mozgásigényének, manipulációs vágyának kielégítésére.

Szerepjáték: Figyelemmel kísérjük, hogyan szervezik játékukat, valósítják meg elképzeléseiket, az egyes gyermek hogyan viselkedik játék közben, milyen szerepet vállal, milyen mértékben éli bele magát szerepeibe.

Folyamatosan figyelemmel kísérjük azt, hogy alapvető viselkedési, udvariassági szokásokat a játék keretében, folyamatában is tartásuk be.

Barkácsolás: Elősegítjük, hogy a barkácsolás a szerepjáték, a bábozás természetes eszköze, alkotórésze legyen. A gyerekek kezdeményezzék maguk is, a maguk által választott módon és eszközökkel.

Szoktatjuk őket arra, hogy játékaik kiegészítése, készítése közben újabb és újabb ötletekkel próbálkozzanak.

Dramatizálás, bábozás: Az állandó játszóhelyek mellett paravánokkal, hordozható egyszerű eszközökkel, jelmezekkel, fejdíszekkel, bábokkal tesszük lehetővé, hogy a játékuhoz szükséges helyet önállóan alakítsák át. Ez az átrendezés addig maradjon így, amíg a játékhoz szükséges.

Építő, konstrukciós játék: A játékszerek különböző fajtái más – más fejlettségű gyermekeknek felelnek meg. A különböző elgondolások megbeszélésére, a társak ötletei iránti nyitottságra ösztönözzük őket. Így az új lehetőségek gazdag áramlásával a kreatív együttműködés fejlődését segítjük elő.

Szabályjáték: A játék jellegéből következik a szabályok pontos betartása, a szabályoknak megfelelő viselkedés. Egyes fajtái főként a gyermekek mozgását, mások elsősorban értelmi képességeiket fejlesztik. A gyermekek akár nyernek, akár veszítenek is a szabályjátékban, tanulják a helyes magatartás alapvető formáit: a szerénységet, mértéktartást, az eredményekre törekvést. Ne egymás kudarcainak, hanem sikereinek örüljenek.

Módszertani alapelvek:

- A gyermeki játék szabadságának biztosítása.
- Az óvodapedagógus szeressen játszani.
- A gyermeki érzelmek, indulatok helyes kezelése.
- A fejlődés egyéni sajátosságainak tiszteletben tartása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek az óvodába lépéstől kezdve folyamatosan játszanak. Megismerik a játékeszközöket, megjegyzik helyüket és használatukat.
- Szívesen rakosgatnak különböző tárgyakat - saját elgondolásuk, szabályaik alapján.
- Különböző asztali játékokkal játszanak - kirakóznak, legóznak, apró tárgyakat konstruálnak, gyöngyöt fűznek, babát öltöztetnek, autót húzogatnak, tologatnak.
- Egyszerűbb mozgásokat gyakran kísérik ismétlődő dallamokkal, szövegekkel.
- A csoportszoba játszóhelyeit kihasználva - vagy új helyszínek kialakításával - különböző szerepjátékokat játszanak meglévő élményeik alapján. A szerepeket, szabályokat maguk alakítják ki és tartják be.

- A hiányzó eszközöket elkészítik a közösen összegyűjtött tárgyakból, anyagokból. A megvalósításhoz önállóan - vagy a mi segítségünkkel - fognak hozzá.
- A szerepjátékokhoz vagy építkezéshez szükséges kiegészítők barkácsolását a mindig rendelkezésükre álló eszközökkel oldják meg. Ezeket többször is felhasználják játéukban, megfelelő helyen tárolják, szívesen megőrzik, mert a saját munkájuk értéke, eredménye.
- A mindig előttük lévő paraván és bábok, fejdíszek, ruhák, kellékek segítségével dramatizálják kedvenc történeteiket, vagy báboznak mesét, dalt, verset.
- A különböző helyszínekhez, szerepekhez beszédükben, viselkedésükben, öltözetükben is alkalmazkodnak. Kiválasztják azokat a kellékeket, amelyek legjobban megfelelnek az elképzelt, eltervezett játékhöz.
- Kockákból, egyéb játékszerekből építményeket, különböző tárgyakat hoznak létre. Építményeiket összekapcsolják, kiegészítik elképzeléseik szerint. Az elkészült terepet változatosan használják.
- Időnként összekapcsolják a különböző játéktevékenységeket egymással, váltogatják a helyszíneket, szerepeket újabb ötleteik alapján.
- Különböző mozgásos szabályjátékokat játszanak teremben, szabadban. Ezeket a játékokat néha saját maguk vezetik a szabályoktól és fejlettségüktől függően.
- Szívesen kezdeményeznek és kapcsolódnak be különböző értelemfejlesztő játékokba.
- Alkotóképességgel, kreatív képességgel rendelkezzenek.

7.2. Verselés, mesélés

„S nem szűntem örvendezni magamon,
Hogy ami tetszik, azzá változom”

(Szabó Lőrinc)

Cél:

A 3-7 éves gyermekek pozitív személyiségjegyeinek megalapozása, fejlesztése a gyermekirodalom és a gyermekirodalomhoz szorosan kapcsolódó tevékenységek (bábjáték, dramatizálás) sajátos eszközeivel.

A gyermekek műveltségének megalapozása, a művészetek esztétikájának felismertetése, esztétikai fogékonyságuk fejlesztése, esztétikai érzelmeik bővítése.

Feladat:

- A mese – képi és konkrét formában – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat.
- A verset, mesét, napi élményként biztosítjuk a gyermeknek, melyre jó alkalmat kínál a magyar gyermekirodalom. Szeretnénk elérni, hogy minden gyermek számára várt, örömteli élmény legyen az irodalmi művek hallgatása, és azt kérje is.
- Kedvet ébresztünk arra, hogy maguk is találjanak ki mesét, hogy ismert meserészleteket mondjanak, bábozzanak, dramatizáljanak.
- Meggyőződésünk, hogy ebben az életkorban a gyermek és a mesélő felnőtt érzelmi kapcsolata nagyon fontos, ezért az élő mesét tartjuk természetesnek.
- Különös gonddal alkalmazzuk a verset, mondókát, mesét a beszoktatás ideje alatt.
- A mese kínáljon feloldást és megoldást a gyermek szorongásaira. Előnyben részesítjük az erkölcsi tartalmakat, értéket hordozó népmeséket, a népi hagyományokat felelevenítő mondókákat, rigmusokat, a magyarság történelmét feldolgozó mondákat, de klasszikus és kortárs irodalmi műveket is választunk.
- A mese mágikus világképe a csodákkal és átváltozásokkal ébressze rá a gyermekeket a pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.
- Mondókázásra, versmondásra a nap folyamán adódó lehetőségeket kihasználjuk.
- Élményszerű előadással segítjük, hogy a gyermekek örömmel hallgassanak, mondogassanak verseket.
- Alkalmi versekkel hangulatosabbá tesszük ünnepeinket.
- Megalapozzuk a majdani olvasás szeretetét.
- Meggyőzzük a szülőket arról, milyen sokat jelent gyermekeik személyiségének formálásában a rendszeres, meghitt együttlét, az élő mese hallgatása.

Módszertani alapelvek:

- A mese legyen a gyermeknek mindennapi örömteli élménye, mely a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.
- A mesemondás alkalmait a mesehallgatásra utaló ismétlődő szokásokkal, rituálékkal teremtjük meg (mesepárna, mesetarisznya, mesére hívogató mondóka, stb.)
- Az irodalmi művek élményt nyújtó előadása.

- Csak nyelvileg tiszta, értékes irodalmi művel találkozzon a gyermek, melyek a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek közül kerülnek ki.
- Fontos a gyakori ismétlés, én-erősítő hatása.
- Meghitt kapcsolat megteremtése a gyermekkel.

A gyermek tevékenységei:

- Örömmel hallgatnak verset, mesét, báboznak, dramatizálnak ismert meserészleteket.
- Maguk is költenek mesét, elbeszélést. A gyermek saját vers és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.
- Gyakran lapozgatnak képes, mesés, verses könyveket. Kérik a mesét.
- Mondogatnak otthonról hozott mondókákat, verseket, rövid meséket.
- Játék közben gyakran mondogatnak ringatókat, altatókat. Megjelenítik kedvenc mesehőseiket. Aktívan közreműködnek a mesemondás feltételeinek megteremtésében.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek játék közben odaillő szövegeket, rigmusokat mondogatnak. Az elhangzott vers, mondóka ismétlését kérik.
- Kb. 10-12 mondókát, 6-8 verset megjegyeznek, 15-20 verset meghallgatnak az év folyamán.
- Szívesen vesznek részt az óvodapedagógus énekes, mozgásos improvizáló játéke kezdeményezéseiben. Hangzás, hangulat, érzelem és alkalom egységében kezdik felfogni a mondott, hallott vers témáját, költői képeit.
- Várják, kérik a mesemondást, maguk is segítenek a mesemondás, hallgatás feltételeinek kialakításában.
- A folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait össze tudják kötni.
- Van néhány kedvelt mesehősük, a vele megtörtént dolgokat, eseményeket beleviszik játékukba. Az ismert mesei motívumok bábozása, dramatizálása, rajzolása, kedvelt szórakozásaik közé tartozik. A mesében elhangzottakról beszélgetnek, a szereplők érdekes szólásait, furcsa vagy széphangzású nevét megjegyzik, a mese témájú játékokban egymást is így szólítják. A meséskönyvek képeit önállóan is hosszan nézegetik, egymásnak mutogatják. Önállóan mesét mondanak, kérik a felnőttet, hogy meséljen róluk.
- A könyvekben a képek alapján megtalálják legkedvesebb meséiket.

- Ismerik az óvoda gyerekkönyvespolcát, a könyvek között eligazodnak. Vigyáznak a könyvekre.

7.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

„Nem lehet egészen boldog az ember, akinek
nem öröm a zene”

(Kodály Zoltán)

Cél:

A gyermekeket olyan élményhez juttatni, amely felkelti zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Fejlődjön zenei alkotókedvük, mozgáskultúrájuk. A gyermek zenei hallása, ritmusérzéke, mozgáskultúrája, zenei emlékezete, játékos zenei alkotó kedve kellő alapozást kapjon az óvodai ének-zenei nevelés során.

Feladat:

- Megteremtjük azokat a feltételeket,- nyugodt felszabadult légkör, hely, eszközök,- amelyek felkeltik a gyermekek érdeklődését mindenféle zenei tevékenység iránt.
- Személyes példával ösztönözzük a gyermeket az örömteli éneklésre, dalos játékok kezdeményezésére, zenehallgatásra, így a felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének.
- Fejlesztjük a gyermek hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, esztétikus mozgását, zenei formaérzékét, mindezt azáltal, hogy megismertetjük őt a környezetünk hangjaival, az ölbeli játékokkal, az énekes játékokkal, amelyek örömet nyújtanak a gyermeknek.
- Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásuk alakításában.
- Szívesen vesszük és ösztönözzük is őket arra, hogy legyenek ötleteik, bátran improvizáljanak.

Népi gyermekjátékok, mondókák, népdalok és hozzájuk fűződő szokások, táncok alkalmazásával alapozzuk meg zenei anyanyelvüket.

Lehetőség szerint előtérbe helyezzük az élő zenét.

Az éneklésen, mondókázáson, dalos játékokon keresztül növeljük a gyermek biztonságérzetét, gazdagítjuk érzelemlát, segítjük gátlásai feloldását.

Dalos játékokkal fejlesztjük a csoportban az összetartozást, a szerepekhez, az egymáshoz való alkalmazkodás képességének alakulását.

Módszertani alapelvek:

- Az óvodai zenei nevelés anyaga legyen tiszta forrásból merített, érték közvetítő, ízlésformáló, zárja ki a divat által teremtett giccses, ízléstelenséget hordozó közzenét.
- Az ének kezdeményezéseket jellemezze tervszerűség, fokozatosság, rendszeresség.
- Nagyfokú figyelmet szenteljünk a gyermektáncnak is.
- A spontán helyzeteket mindenkor ragadja meg az óvodapedagógus.
- Sokoldalú hatást biztosítson, de mindenkor helyezze előtérbe az éneklést, élőzenét a gépi zenével szemben.
- Érvényesüljön a differenciálás, az egyéni képességfejlesztés elve.

A gyermek tevékenységei:

- A játék és egyéb tevékenységek közben a gyermekek saját szórakoztatásukra dúdolgatnak, halandzsáznak, melyeket játékos, ösztönös mozdulatokkal kísérnek.
- Mondókákat, dalokat énekelgetnek állatokról, növényekről, a környező világról.
- Körjátékokat, dalos, énekes játékokat játszanak. Készségfejlesztő játékokban vesznek részt.
- Megismerkednek különböző ritmushangszerekkel - ezeket használják is.
- Különböző alkalmakkor szívesen táncolnak, élvezik a zene és a tánc örömteli hangulatát.
- Gyakran hallgatnak - elsősorban - élő zenét, alkalomszerűen igényes gépi zenét is.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Felismerik a magas és mély éneklés közötti különbségeket, maguk is tudnak magasabban és mélyebben énekelni, dalt kezdeni. Tudják a jól ismert dallamokat éneklés közben saját hallásuk alapján térben, kézzel mutatni. A dallamotívumok fölfelé vagy lefelé haladó irányát visszaéneklés közben kézmozgással lassan követik.

- Felelgetős játékokat két csoportban (vagy a csoport és egy gyerek együttműködésével) folyamatosan, az óvodapedagógus segítsége nélkül is el tudnak énekelni. Tisztán énekelnek vissza változatos dallammotívumokat csoportosan és egyénileg is.
- Ismerik a halk és hangos közötti különbséget, tudnak halkán, hangosan énekelni, tapsolni, beszélni. Képesek zenei fogalom-párokat a dinamikai különbséggel együtt felismerni, összekötni.
- Felismerik a dallamot dúdolásról, hangszerről, képesek dallambújtatásra.
- Érzékenyek a természet és környezet hangjára, figyelik és megkülönböztetik a hangszínek finom eltéréseit zörejen, beszédhangon egyaránt.
- Ismerkednek eredetiben néhány hangszerrel, azok hangjával, megszólaltatásuk módjával. Megfigyelik a hangforrások anyagát, nagyságát és a hangszínek ebből következő eltéréseit.
- Felfigyelnek az óvodapedagógus és a társaik énekének és beszédhangjának különböző hangszínére.
- Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától. A különbséget kifejezik cselekvéssel, énekkel, mozgással és szavakba foglalva csoportosan és egyénileg is. A jól ismert dalokat, mondókákat jellegzetes ritmusuk alapján felismerik.
- Szöveges ritmusmotívumokat visszatapsolnak, csoportosan és egyénileg is.
- Összehasonlítják és énekléssel, mozgással bemutatják a fogalompárokat (gyors-lassú, halk-hangos, magas-mély).
- Egyöntetűen körbejárnak szép, egyenes testtartással, kézfogással, egyenletes járással. Ismerik a csípőre tartás, forgás fogalmát. Az egyszerű játékos, táncos mozgásokat motívumnyi ismétlődő szakaszokkal szépen megformálják (például dobantás, koppantás, átbújás, párválasztás, páros forgás, kifordulás, köralakítás, lépések változatos irányával).

7.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

„Én eddig tudtam, hogy van két kezem, s az ujjaim száma tíz. De nem tudtam, hogy ilyen ujjaim vannak, amikkel szépet lehet csinálni”

Cél:

Egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően képi-plasztikai kifejezőképesség birtokába jussanak. Élmény és fantáziaviláguk gazdagodjon, képi gondolkodásuk fejlődjön. Esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakuljon.

Feladatok:

- A gyermeki személyiség sokoldalú fejlesztése az ábrázolás különböző fajtáinak és eszközeinek segítségével, megismertetve gyermekeinket a népművészet elemeivel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, esztétikus tárgyi környezettel.
- Megteremtjük a feltételeket a gyermekek képi, plasztikai kifejező nyelvének, ábrázoló és konstruáló-képességének fejlődéséhez.
- Képi gondolkodásukat, megfigyelőképességüket folyamatosan fejlesztjük.
- Figyelembe vesszük a gyermekek közötti képességbeli különbségeket.
- Felkeltjük a rajzolás, mintázás, kézimunka anyagaival, eszközeivel való tevékenység vágyát.
- Megismertetjük a gyermekeket az eszközök használatával, a rajzolás, mintázás, kézimunka technikai alapelemeivel, és eljárásaival.
- Biztosítjuk élményeik, fantáziájuk, megfigyeléseik képi és térbeli megjelenítésének sokféle lehetőségét, s ez által kreativitásukat fejlesztjük.
- Ráébresztjük a gyermekeket az alkotás örömére. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épüljön.
- Biztosítjuk a gyermekek fejlődését belülről serkentő motiváltságot.
- Folyamatosan biztosítjuk az alkotó-alakító tevékenységhez szükséges jó minőségű eszközöket és anyagokat, ezzel inspirálva őket az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
- A különböző projektek során elkészült gyermekmunkákat gyűjtjük, rendszerezzük, kiállítjuk.
- Saját és egymás munkáinak megbecsülésére neveljük a gyermekeket.
- Ápoljuk a néphagyományokat.

Bevonjuk a szülőket az anyagok, elsősorban természetes anyagok gyűjtésébe, az óvodában használatos eszközök elkészítéséhez.

Módszertani alapelvek:

- Folyamatosan álljon rendelkezésre megfelelő minőségű, mennyiségű anyag és eszköz.
- A gyermekek alkotása személyes jellegű, pozitív érzelmekkel kísért legyen.
- A gyermeki alkotást értékeljük és kezeljük értékként.
- A gyermeki önkifejezés önkéntessége domináljon.
- A fejlesztésben tolerancia és empátia érvényesüljön.
- Az óvoda értékrendszere a gyermek és szülő ízlés formálója is legyen.
- Valósuljon meg a rajzolás, mintázás, kézimunka közösségformáló ereje.
- Kerüljön előtérbe a látási, mozgási, tapintási, szaglási, hallási érzékelés összerendezettsége.

A gyermek tevékenységei:

- Manuális tevékenységek közben tapasztalatokat gyűjtenek.
- Tapintás, rakosgatás, építgetés, berendezés, rendrakás közben ismereteket szereznek.
- Mintázás, makett-, báb- és játékkészítés közben ismereteket gyűjtenek az anyagok alakíthatóságáról.
- Papírmunkákat végeznek: gyúrnek, tépnek, nyírnak, vágnak, ragasztanak, hajtogatnak.
- Konstruálnak kész elemekkel. Textilmunkákat készítenek.
- Rajzolnak különféle eszközökkel: ceruzával, színes ceruzával, különböző krétákkal.
- Színes papírból képeket alakítanak, kollázst, montázst készítenek.
- Ismerkednek többféle festéssel, a festés helyes technikájával.
- Sétákon gyűjtik a különféle megmunkálható anyagokat, terméseket, stb., ismerkednek tulajdonságaikkal, felhasználhatóságukkal.
- Munka jellegű tevékenységeket végeznek.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Bátrabbak, ötletesebbek az építésben, a téralakításban. Tevékenyen részt vesznek az őket körülvevő tér, valamint a térbeli makettek berendezésében, az alapvető térviszonylatok segítségével. Képesek a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati felismerésére, a főbb formai jellemzők megnevezésére.

- Képkialakításaikban egyéni módon jelezni tudják az elemi térviszonylatokat. Élményeik, elképzeléseik, képzeteik megjelenítésében többnyire biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit.
- Színhasználatukban érvényesítik kedvelt színeiket.
- Formaábrázolásuk változatos, többnyire képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat (pl. fiú, lány, nyuszi, tulipán, stb.). Emberábrázolásaikban megjelennek a részformák, az aprólékosság (pl. haj, ruha, stb.), próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzésével is.
- A közös munkák értékelése során saját műveikkel és a műalkotásokkal kapcsolatban szóbeli véleményt nyilvánítanak.
- Tudnak formákat mintázni elképzeléseik alapján és megfigyeléseik felhasználásával. Önállóan és csoportmunkában is készítenek egyszerű játékokat, kellékeket, modelleket, maketteket. Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikákat. (Pl. papírhajtogatás, nyírás, tépés, ragasztás, konstruálás, összeszerelés, varrás, kötözés.) Önállóan díszítenek tárgyakat.

7.5. Mozgás

„ A mozgás sok mindenre gyógyszer,
De nincs olyan orvosság, amely a mozgást helyettesítené.”

Cél:

A mozgás, a mozgásos játékok hatására fejlődjön természetes mozgásuk, testi képességeik, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés, mindezek hozzájáruljanak a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy- és kismozgások kialakulásához.

A mozgásnak fontos szerepe legyen az egészség megőrzésében, megóvásában. A mozgáskultúra fejlesztése mellett alakuljanak és erősödjenek bennük a fontos személyiségtulajdonságok (bátorság, fegyelmezettség, kitartás).

Feladat:

- A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek

kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely- és helyzetváltató, a finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

- A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.
- A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.
- Megteremtjük azokat a feltételeket, melyek elősegítik a gyermek biológiai fejlődését, növelik a szervezet teherbíró, ellenálló és alkalmazkodó képességét.
- Fontosnak tartjuk a testi képességek fejlesztését.
- Hangsúlyt fektetünk a koordinációs képességek, a helyes testtartás fejlesztésére.
- Mozgásos tevékenységeinket a csoportszobában, a tornaszobában, és a szabadban végezzük.
- Építünk a gyermek, játékos kedvére, mozgásvágyára, tapasztalatára.
- Szem előtt tartjuk a játék fontosságát.
- Ritmikus-táncos tevékenység közben fejlődik ritmusérzékük, mozgásuk harmonikusabbá, szebbé válik.
- A szülők segítségével biztosítjuk, hogy a gyermek megfelelő tornaöltözetben mozogjon, tornázzon. Gondoskodunk a balesetek megelőzéséről.
- Figyelembe vesszük, hogy a gyermekek egyéni képességei különbözőek, fejlettségi szintjük nem azonos. Alkalmazkodunk a gyermekhez, és hagyjuk, hogy a gyakorlatokat saját képességeik szintjén hajtsák végre. A hibák javításában tapintatosan járunk el.

- A bátortalanabb, ügyetlenebb gyermekeket segítjük. Vigyázunk arra, hogy társaik előtt ne kerüljenek kedvezőtlen helyzetbe.
- A mozgáshoz, mozgásos játékhöz az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységekhez teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján – az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk.
- A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban - megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani.
- Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.
- Megalapozzuk a gyermekben azt az igényt, hogy rendszeresen mozogni jó és fontos.

A gyermek tevékenységei:

- Sokat játszanak, szaladgálnak a szabadban. Örömmel vesznek részt futójátékokban, labdajátékokban.
- Szabad, páros, társas és kéziszer-gyakorlatokat végeznek.
- Járnak természetes módon, illetve végeznek speciális járásokat. Járás közben irányt változtatnak, különböző alakzatokban járnak.
- Ugranak távolba, magasra, végeznek mélyugrást.
- Futnak kötetlenül és meghatározott módon is.
- Csúsznak, kúsznak, másznak, gurulnak a talajon előre, oldalt.
- Egyensúlyoznak a talajon, padon, kézi szerekkel is.
- Dobnak célba és távolba, alsó- és felsőkezes dobással.
- Végeznek labdavezetést járás, lassú és gyors futás közben.
- Több alkalommal vesznek részt az óvoda által szervezett kirándulásokon.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Növekszik teljesítőképességük, mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik. Mozgástapasztalataik az egyensúlyozásban és ugrásban növekednek.

- Cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak.
- Fejlődik a térben és időben való tájékozódó képességük. Megszeretik és igénylik a mozgást.
- Szabályjátékokat játszanak az óvodapedagógus segítségével és a szabályok pontos betartásával.
- Megértik az egyszerű vezényszavakat.
- A természetes járást ütemes járással váltakoztatják.
- Állórajtából kiindulva 20-30 métert futnak. Talicskáznak combfogással.
- Egyensúlyoznak padmerevítő gerendán. Hátsó függőállásban lábmozgást végeznek.
- Hat-nyolc lépés nekifutással tetszés szerinti akadályt átugranak. Ugrásukat a talajéréskor fékezni tudják.
- Kislabdát hajítanak távolba. Labdát vezetnek helyben.
- Elsajátítják a természetes mozgások elemeit (kúszás, mászás, futás, ugrás, függés)
- Egyensúlyérzékük stabilizálódik.

Módszertani alapelvek:

- A szaknyelv használata.
- Egyszerű, érthető utasítások alkalmazása.
- Mintaértékű gyakorlat-bemutató, vagy magyarázattal kísért bemutatás.
- Tapintatos hibajavítás.
- A mozgásos tevékenységek központi része a játék.
- Minden gyerek saját képességei szerint mozogjon, fusson, másszon, kússzon, csússzon, ugráljon, labdázzon.
- Próbálhassák ki a gyerekek erejüket, ügyességüket, új mozgásformákat.
- Rendszeres testedzés közben a mozgásöröm átélésének biztosítása.
- Az egészség megőrzése.

7.6. A külső világ tevékeny megismerése

„Naponta nő és tágul a világ, tegyétek tökéletesebbé tehát,
mert, ha jobb és tökéletesebb lett, benne mindenki otthonra lelhet”
(Goethe)

Cél:

A gyermekek miközben felfedezik környezetüket, olyan tapasztalatok birtokába jussanak, melyek a környezetben való, életkoruknak megfelelő biztos eligazodáshoz szükségesek.

Annak tudatosítása, megalapozása, éreztetése a 3-7 éves gyerekeknél, hogy a Földünkre nagyon kell vigyáznunk, mert ez a tágabb értelemben vett hazája minden emberi lénynek. Ezért védelem alatt áll a föld, a víz, a levegő, az élővilág, a településünk környezete.

A környezet, a természet megismerése, szeretete, védelme, környezettudatos magatartás kialakítása.

Ismerjék meg a helyi hagyományokat, néphagyományokat, szokásokat, a tárgyi kultúra értékeit, a közösséghez való tartozás élményét.

Ismerkedjenek meg a környező valóság formáival és mennyiségi viszonyaival, jussanak előbbre az önálló tapasztalatszerzésben. A megszerzett matematikai tapasztalatokat alkalmazni tudják tevékenységeik közben. Megfigyelés, konstruálás, ítéletek megfogalmazása, kreatív gondolkodás.

Feladat:

- Az óvodapedagógus a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására (szelektív hulladékgyűjtés, spórolás a természeti értékekkel- víz, a természet kincseinek felhasználása, stb.)
- A tapasztalatok, ismeretek gyarapításával, feldolgozásával felkeltjük, ébren tartjuk a gyermekek kíváncsiságát, érdeklődését, kielégítjük megismerési vágyukat.
- Lehetőséget adunk a minél több érzékszervvel való közvetlen tapasztalatszerzésre, az élmények több szempontú felidézésére.
- Nagy gondot fordítunk a gyermekek már meglévő tapasztalatainak felhasználására, azok rendszerezésére, ezeken keresztül eljuttatva őket összefüggések, következtetések felismeréséhez, elősegítjük a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- Lehetőséget teremtünk a folyamatos és alkalmi megfigyelésekre.
- Építünk a spontán lehetőségekből fakadó élménynyújtásra.
- A szülőket is bevonjuk a természet megismerését és védelmét előtérbe helyező nevelési programunk elfogadásába és támogatásába.

- Környezetünk és egészségünk kapcsolatának felfedeztetése (levegő – víz - talajszennyezés).
- Környezetesztétikai érzékenység, aktivitás kibontakoztatása.
- Jeles napjainkra való odafigyelés (Takarítási világnap, Állatok napja, Víz világnapja, Föld napja, Környezetvédelmi világnap, Madarak és fák napja, stb.).
- Kiemelt figyelmet fordítunk a társadalmi, természeti környezetünkből, helyi sajátosságainkból fakadó lehetőségekre.
- Ápoljuk a helyi népszokásokat, helyi hagyományokat, mellyel erősítjük a szülőföldhöz kapcsolódó pozitív érzelmeket és formáljuk a gyermekek erkölcsi magatartását
- Változatos lehetőségeket teremtünk a környező valóság formáival és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos sokoldalú tapasztalatszerzésre.
- Különböző tevékenységeken keresztül élményeket nyújtunk a gyermek számára, melyben az érdekességek, a matematikai összefüggések felismerésével fejlesztjük problémamegoldó és igazságkereső gondolkodásukat.
- Többféle megoldási lehetőség kínálása során fejlesztjük divergens gondolkodásukat is.
- Olyan lehetőségeket biztosítunk, melyben a téri- és síkbeli tájékozódásuk biztonságosan fejlődhet.
- Sokféle érzékelésen, észlelésen keresztül fejlesztjük mennyiségfogalmukat.
- Belső motivációjukra építve fejlesztjük egyéni megismerő erőiket, probléma-érzékenységüket.

Módszertani alapelvek:

- A megfigyelések a természetben történjenek.
- Annyi és olyan téma feldolgozását tervezzük, amennyihez folyamatos élményt tudunk biztosítani.
- Bontakoztassuk ki a gyermekek környezetesztétikai érzékenységét, aktivitását.
- Biztosítsuk a természeti és társadalmi témák sokoldalú megközelítését (állat és növényvédelem).
- Vegyük figyelembe a gyermekek egyéni képességét, eltérő fejlődési ütemét.
- Biztosítsunk olyan lehetőségeket, amelyek során fejlesztjük a gyermekek gondolkodását, folyamatos beszédét, szóbeli kifejező készségét.

- Spontán helyzetek kihasználása. Problémahelyzetek sokoldalú megközelítésére való ösztönzés. A belső motiváció, a felfedezés öröme legyen a legfontosabb hajtóerő.
- Egyéni különbségek figyelembevétele. A játékoság hassa át a tapasztalatszerzést.
- Térre, formára, színre, mennyiségre vonatkozó élményanyag fokozatos bővítése.
- Tevékenységek során jusson a gyermek sikerélményhez.

A gyermek tevékenységei:

- Megfigyelik, tapasztalják a természetben végbemenő változásokat.
- Ismereteket szereznek a természeti jelenségekről.
- Tapasztalatokat gyűjtenek arról, hogy a természeti változások hogyan hatnak az emberekre, növényekre, állatokra.
- Gyakorolják a mindennapi élet tevékenységeit.
- Megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a családi, a tárgyi kultúra értékeit, megtanulva ezek szeretetét, védelmét is.
- Lehetőség szerint ellátogatnak könyvtárba, tájházba, múzeumba, színházba, megnézik a falu nevezetes épületeit (Festetics kastély, Hollandi ház, Festetics pincészet).
- Találkoznak régi mesterséget végző emberekkel (asztalos, kovács, szövő, kosárfonó, csuhézó, szalmafonó)
- Felkeresik a környező kirándulóhelyeket (Park tó, Környezetvédelmi és tájvédelmi terület).
- Az érzékelés minden területén tapasztalatot szereznek a természet szín-, forma-, méretgazdagságáról.
- Megfigyelik a környező valóságot, tapasztalatokat szereznek, konstruálnak.
- Természetes helyzetekben manipulálnak, rakosgatnak, játékos tevékenységek során észreveszik az azonosságokat, különbözőségeket.
- Összehasonlítanak, mérnek, számolnak, megismerkednek az életben jelenlévő állandóságokkal.
- A természetben fellelt, összegyűjtött tárgyakat különböző szempontok szerint összehasonlítják, szétválogatják, sorba rendezik.
- Tevékenység közben szerzett ismereteiket, tapasztalataikat fejlettségükhöz mérten verbálisan is kifejezik.

- Eligazodnak környezetükben, gyakorolják a térbeli tájékozódást szabad térben és síkban.
- Munkalapokon különböző tevékenységeket, feladatokat végeznek.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A szerzett tapasztalatokat, ismereteket alkalmazzák, biztonságosan eligazodnak környezetükben.
- Ismerik lakásuk címét, szülei nevét, foglalkozását.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, ismernek közlekedési eszközöket, járműveket.
- Ismerik a gyűjtőfogalmakat.
- Ismerik a környezetükben lévő néhány intézmény rendeltetését (iskola, orvosi rendelő, posta, gyógyszertár, könyvtár, polgármesteri hivatal)
- Felismerik és megnevezik környezetük színeinek sötét és világos változatait.
- A tárgyak, jelenségek közötti néhány feltűnő összefüggést felismernek, rendeltetésük szerint összehasonlítanak.
- A testrészeket az emberi test felépítésének megfelelően felsorolják. Igényesek testük tisztaságára.
- Felismerik a napszakokat.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik az egyes évszakok néhány jellegzetességét.
- Tudják, hogy a növények fejlődése és az időjárás között összefüggés van. Ismernek növényekkel kapcsolatos munkákat (szántás, szüret, aratás).
- Az általuk ismert állatokat csoportosítani tudják.
- A gyermekek az óvodapedagógus kérdéseit, gondolat menetét képesek megérteni, követni. Matematikai jellegű helyzetről, problémáról saját gondolataikat szabadon is elmondják; egymás állításainak igazságát megítélik, megbeszéljék, esetenként javítsák saját tévedéseiket. Általában elérhető, hogy szívesen vállalkoznak a felvetett vagy felismert problémák megoldására.
- Képesek jól ismert (de meg nem nevezett) tulajdonságok szerint válogatás folytatására, sorba rendezés kiegészítésére, saját szempontú válogatás, sorba rendezés végzésére. Összehasonlításukat szóban is kifejezik, és mások megállapításainak igazságát megítélik.

Értik és helyesen használják az év során szereplő mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat (pl.: hosszabb, rövidebb, legrövidebb, stb., több, kevesebb).

- Hosszúság jellegű mennyiségeket önállóan is össze tudnak mérni, az összemérés alapján helyes megállapítást tudnak tenni. Részt tudnak venni más mennyiségek összemérésében, alkalmi egységgel való mérésben. Össze tudnak mérni két halmazt párosítással (legalább 10-ig) az elemek különféle színe, nagysága, elrendezése esetén.
- Elő tudnak állítani különféle elemekből különféle elrendezéssel, bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet.
- Tárgyakat meg tudnak számlálni legalább 20-ig.
- Építései, síkbeli alkotásaik legfőbb eredménye továbbra is a szemléletfejlődés: azonosítani tudnak különféle helyzetükben is egyező alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat. Másolással képesek megépíteni a mintával megegyező, térbeli síkbeli alakzatokat.
- A térben való tájékozódásban elérhető a jobbra-balra irányok és állások megkülönböztetése; értik és követni tudják az irányokat, illetve helyeket kifejező névutókat (például: alá, fölé, közé, alatt, fölött, között).

7.7. Munka jellegű tevékenységek

„Más-más életkorban más-más tett illik.”
(Plautus)

Cél:

A munka jellegű tevékenységek közben alakuljanak közösségi kapcsolataik, a kötelességtudatuk, a saját és mások munkájának elismerése, megbecsülése. A rájuk bízott tevékenységeket szívesen, önként, könnyedén, örömmel végezzék, a siker újabb aktivitásra serkentse őket.

Feladat:

- Megteremtjük a munkavégzéshez szükséges nyugodt légkört. Megismertetjük a gyermeket olyan szokásokkal, amelyek a munkavégzéshez nélkülözhetetlenek.
- Változatos munkalehetőségeket szervezünk.

- Lehetővé tesszük a gyermek számára, hogy ismerkedjen különböző munkaeszközökkel, azok használatával, a munkavégzés célszerűségével.
- Fokozatosan vezetjük be a különböző munkafajtákat. Figyelembe vesszük az egyéni sajátosságokat, képességeket és a terhelhetőséget. Sokféle módon biztosítunk lehetőséget az önálló munkavégzésre. Lehetővé tesszük a munka állandóságát és folyamatosságát.
- Erősítjük a munka iránti pozitív érzelmeket a gyermekben.
- Megtapasztaltatjuk cselekvő módon a gyermekkel azokat az eltérő vonásokat, amelyek a munkát a játéktól megkülönböztetik. A gyermeki munkát mindig ösztönző módon, konkrétan, reálisan, vagyis mindig a gyermeket saját magához mérten, fejlesztő módon értékeljük.
- Azokat a munkákat, amelyekre a gyermek képes, nem végezzük el helyette.
- Törekszünk arra, hogy a szülő is értse, mennyire fontos a gyermek munkájának tiszteletben tartása.

Módszertani alapelvek:

- A munka az óvodáskor végéig játékos jellegű marad.
- Segítőképző óvodapedagógus magatartás.
- Egymás és a felnőtt munkájának megbecsülése.
- Feladattudat és feladattartás erősítése.
- Egyéni különbségek tudomásul vétele.
- A munkatevékenység értékteremtő.

A gyermek tevékenységei:

- Fokozatosan és sikerrel végzik el önmaguk kiszolgálását.
- Részt vesznek a terem és az udvar rendben tartásában.
- Segítenek a különböző tevékenységek eszközeinek kiosztásában és összeszedésében.
- Bekapcsolódnak a csoportszoba dekorálásába, ünnepek előtti díszítésébe.
- Segítenek a terem, mosdó, öltöző takarításában, a játékok tisztításában.
- Segítenek az étkezőben történő terítésben, takarításban.
- Alkalomszerűen sütnek / nagyobb ünnepekre / és apróbb ajándékokat készítenek.

- Bekapcsolódnak a növények gondozásába, madáretetésbe. Tavasszal ágakat hajtatnak, magokat csíráztatnak.
- Segítik egymást öltözésben, egyéb tevékenységekben.
- Teljesítik a felnőttek megbízatásait.
- A mindennapi tevékenységekben aktívan részt vesznek - naposi teendőket látnak el.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A naposok önállóan felteszik az asztalterítőket, előveszik és kiosztják az étkezéshez szükséges eszközöket, és esztétikusan elrendezik az asztalon.
- Önállóan végzik az önmagukkal kapcsolatos tevékenységeket.
- Étkezés után leszedik az asztalt, a terítőt önállóan összehajtják, és a helyére teszik. Rendbe rakják, és helyre viszik a mosogatásra nem kerülő eszközöket. A papírszalvétát összehajtogatják, és a szalvétatartóba helyezik.
- Összesöprik a morzsákat, feltörlik az asztalok környékét.
- Játékelrakás után - ha szükséges - eligazítják, esztétikusan elhelyezik a tárgyakat.
- A foglalkozásokhoz szükséges eszközök kiosztásában nagyobb önállósággal vesznek részt. A szabadtéri játékhöz, foglalkozáshoz szükséges eszközöket a megjelölt helyre viszik.
- Részt vesznek a csoportszoba díszítésében, rendezésében. Vigyáznak a terem rendjére, felszólítás nélkül felveszik az elejtett papírdarabot, helyére teszik a kint felejtett eszközöket.
- Részt vesznek a játékszerek tisztításában, a babaruhák mosásában.
- Társaikkal együtt meghatározott időközökben nagytakarítást végeznek a játéksarokban.
- Minden olyan területen segítenek, ahol erre szükség van.
- Megfigyelik a változásokat, azok figyelembevételével gondozzák a növényeket.
- Közreműködnek a falevelek összegereblyezésében, az udvari járdák tisztán tartásában.
- Télen részt vesznek az udvaron a hó eltakarításában.

7.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

„Az embert nem lehet valamire megtanítani, csak hozzá lehet segíteni, hogy a tudást maga szerezzé meg”

(Galilei)

Cél:

Az óvodás gyermek spontán, felkínált vagy szervezett az egész nap folyamán megvalósuló közvetlen tapasztalatszerzésen, élményeken, utánzásan alapuló egyéni képességeinek fejlesztése, ismereteinek bővítése, rendezése.

Feladat:

- A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató közvetlen tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.
- Az óvodai tanulás folyamatos, a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Különböző tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.
- A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, képzelet, figyelem, gondolkodás) fejlesztése.
- Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- Az eredményes tanulás érdekében törekszünk arra, hogy a gyermek egyéni kíváncsiságát, tevékenységi vágyát kielégítsük. Szellemi aktivitásra ösztönözzük a gyermekeket, gyakran teremtünk számukra problémahelyzetet. Hagyjuk, hogy átéljék a probléma felfedezésének és megoldásának örömét.
- Biztosítjuk a játékos, cselekvéses tanulás tapasztalatszerző, egyéni képességfejlesztő, ismeretközvetítő hatásának érvényesülését. Törekszünk arra, hogy a gyermekek a tárgyakat, jelenségeket természetes környezetükben ismerhessék meg.
- Alkalmazzuk a differenciálás elvét. A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz a csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, szervezett iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.
- Az egyes foglalkozási ágak anyagának tartalmi kapcsolódását kihasználjuk.
- Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

A gyermek tevékenységei:

- Érzékszerveik segítségével cselekvéses tapasztalatokat szereznek tárgyokról, dolgokról.
- Elmesélik élményeiket, egyéni tapasztalataikat.
- Megfigyelik az őket körülvevő világot. Apró otthoni megbízatásokat teljesítenek.
- Önállóan végeznek - megadott szempontok szerint - megfigyeléseket.
- Kéri a feladatokat.
- Ismereteket, tapasztalatokat szereznek spontán és irányított módon környezetükről.
- Részt vesznek kötetlen és kötött foglalkozásokon.
- Kérdeznek, véleményt nyilvánítanak, feladatokat oldanak meg, problémákat fedeznek fel.
- Egyéni munkaformában - saját elképzeléseik alapján - önállóan oldanak meg feladatokat.
- Mikro csoportos tevékenység közben összehangolják az együttműködést, egymást segítve tanulnak.
- Együtt dolgozzák fel tapasztalataikat, a ritkábban alkalmazott frontális foglalkoztatás közben.
- Kooperatív tanulási technikák alkalmazása.

Módszertani alapelvek:

- A tanulás játékos jellege domináljon.
- A fejlődés egyéni ütemének figyelembevétele.
- A tapasztalatszerzés természetes körülmények között történjen.
- Az önállóság támogatása a tanulási folyamatokban.
- A feladattudat, feladattartás megfelelő szintű kialakítása.

A mi óvodánk a szervezett tanulás formái közül a kötetlen mikro csoportos foglalkozási formát valósítja meg valamennyi korcsoportban. A heti mozgás, a napi mozgásos játék, a mesehallgatás és a zenehallgatás kötött formában zajlik.

A kötetlenség a gyermek önkéntes részvételét jelenti a felkínált tevékenységben. A kezdeményezés azonban nem zavarhatja a kialakult, elmélyült játékot. A kezdeményezés a délelőtti folyamán bár mikor történhet az előbb leírtaknak megfelelően, amikor a nevelési helyzet és a gyermekek tevékenysége erre lehetőséget ad. A kezdeményezés helyének

kiválasztásakor fontos, hogy olyan körülményeket teremtsünk, hogy se a bekapcsolódó, se a távozó gyermekek ne zavarják egymást.

Óvodánkban a témapedagógia módszerét alkalmazzuk, ezen kívül az új tanulási technikák közül a kooperatív tanulást, a drámapedagógiát is preferáljuk.

A foglalkozások szervezése a nevelési év folyamán a 3-4 éves korosztálynál november 1.-től május 31.-ig az 5- 7 éves gyermekeknél szeptember 15.-től- május 31.-ig tart.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Az óvodáskor végére a gyermek - belső érése, a családi és az óvodai nevelés eredményeként rendelkezni fog azokkal a tulajdonságokkal, amelyek lehetővé teszik számára az iskola megkezdését, és örömmel várja is azt.
- A gyermek az óvodás kor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik.
- Testi, lelki, értelmi, szociális fejlődése olyan szintre jut, hogy a gyermek meg tud felelni az iskolai alkalmasság igényeinek.

8. Gyermekvédelemi feladatok

A gyermekvédelmi törvény azon az elven alapszik, hogy a gyermek nevelésére elsősorban a családja jogosult és köteles, és ehhez kell az államnak és az önkormányzatnak segítséget nyújtania. A törvény összefoglalja a gyermekek alapvető jogait és a jogok érvényesülésének garanciáit, illetve a szülői jogokat és köteleességeket.

A gyermekvédelmi tevékenység három területre terjed ki: a gyermek fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére, feltárására, megszüntetésére.

A prevenció gyermekvédelmi és egyben pedagógiai tevékenységet is jelent. Ennek első és legfontosabb része a felderítő munka, észrevenni, hogy hol a baj, hol kell segíteni. Ebben a jelzőrendszerben igen fontos szerep jut, az óvodapedagógusoknak.

Az óvodában az főigazgató felel a gyermekvédelmi feladatok megszervezéséért és ellátásáért, így feladatkörébe tartozik a gyermekvédelmi munka irányítása.

Minden óvodapedagógusnak munkaköri kötelessége, hogy közreműködjön a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermekek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

Az óvodapedagógus alapvető feladata

- Egy gyermek sem kerülhet hátrányos helyzetbe származása, színe, neme, vallása, nemzeti vagy etnikai hovatartozása miatt, vagy bármilyen más oknál fogva.
- Minden gyermeknek biztosítani kell a fejlődéshez szükséges feltételeket.
- Rendszeres kapcsolatot kell tartani a szülőkkel, a családokkal.
- A gyermek számára biztosítani kell, hogy nevelése biztonságos és egészséges környezetben történjen.
- Elősegíteni a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába járását.
- Biztosítani a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül.
- Elősegíteni az új óvodások befogadását, beilleszkedésüket a csoportba.
- Felzárkóztatás megszervezése.
- Tehetséggondozás.
- A rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése.

A gyermekvédelmi felelős alapvető feladata

- A szülők tájékoztatása a lehetőségekről, személyekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak.
- Családlátogatások végzése a veszélyeztető okok feltárása érdekében.
- A veszélyeztető okok megléte esetén értesíteni az illetékeseket.
- Esetmegbeszélések szervezése, egyénre szóló tervezés, nyomon követés.

Az óvodai szociális segítő feladata

Segítséget nyújt a gyermekeknek, szüleiknek és a pedagógusoknak is az alábbi módon:

- az óvodában működő gyermekvédelmi jelzőrendszer támogatása
- az esetleges problémák feltárása, kezelése

- szociális és szocializációs problémák megoldásának segítése
- segíti a gyermekek családját a veszélyeztetettség megelőzésében, ill. megszüntetésében
- részt vállal az intézmény rendezvényeinek szervezésében: sport, mentálhigiénés és kulturális tekintetben

9. Az óvodában használatos digitális rendszer, nyomtatvány (20/2012 EMMI rendelet 88. §)

a.) OVIKRÉTA

- óvodai beiratkozás
- az óvodába felvett gyermekek nyilvántartása
- az óvodai nevelőmunka alapdokumentumai
- a tevékenységben megvalósuló tanulás dokumentumai
- a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció

e.) Óvodai törzskönyv

- az óvodára vonatkozó legfontosabb adatokat tartalmazza

Mellékletek

1. Programunkat segítő eszközeink

Anyanyelvi nevelés eszközei: „Képek az anyanyelvi neveléshez” c. készlet. Csoportonként a mesekönyvek nagy választékban állnak mind a gyermek mind a felnőttek rendelkezésére. Leporellók, puzzle-k. Csoportonként Hang-lépcső, a hangtan tudatosság fejlesztése 5-7 éves gyermekeknél (Magyarné Várbíró Zita, Szabóné Vékony Andrea, Szatmáriné Mályi Nóra) című könyv- tréningprogram.

Irodalmi nevelés eszközei: A dramatizálás, bábozás eszközei. Kesztyű bábok, fakanálbábok, ujjbábok, dramatikus jelmezek, fejdíszek. Mesekönyvek, verses könyvek, leporellók, mesekockák.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc eszközei: Mind a három csoport részére hangszerkészlet. Ritmushangszerek, hangkazetták, CD- k, zenei kiadványok, dalos játékok eszközei, népi hangszerek, piros mintás gyermekszoknyák, mellények, kalapok.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka: Különböző technikák eszközei: tempera, vízfesték, színes ceruza, különféle papírok, olló, viasz és zsírkréták, ragasztó, hurkapálca, akvarellfesték, akvarell ceruza képzőművészeti albumok, kiadványok, természetes anyagok, szövőkeretek, körmöcskék, üvegfesték, stb.

Külső világ tevékenységének megismerése: Készletek: A közlekedésről, állatok-, emberek-, növények világáról. Diapozitívok, diavetítő (vászon) videó film (iskolánál) MINIMAT készlet + természetes anyagok, saját készítésű eszközök, fejlesztő játékok.

Képek, diafilmek, hangkazetták, albumok, természetes anyagok, eszközök, készség és képességfejlesztő játékok, természeti tapasztalatszerzés lehetőségei.

Mozgás: Tornaszobánkban rendelkezünk az alapvető eszközökkel, mozgásfejlesztő játékokkal. Buzogányok, botok, mini trambulinok, bordásfal, füles labdák, többméretű gumilabdák, gólyalábak, rugós egyensúlyozók, kúpegyensúlyozók, billenő hinták, labdák, kötelek, padok, zsámolyok, szőnyegek, szalagok, hengerek, mozgásfejlesztő tornaszerek.

Játék:

Gyakorló, szerep, szabály-, dramatizáló, építő- konstruáló játékok eszközei, udvari játékeszközök. Az esztétikus környezet megőrzése érdekében bútoraink, felszereléseink karbantartását és cseréjét is folyamatosan elvégezzük.

2. Óvodánk programjai

Óvodánkban megtartandó jeles napok, ünnepek

- Szüreti mulatság
- Adventi készülődés

- Mikulás
- Karácsony
- Farsang
- Húsvét
- Majális
- Népmese napja
- Anyák napja
- Gyermeknap
- Bóbita napok
- Nagycsoportosok búcsúja
- Március 15.
- A magyar költészet napja
- Nemzeti összetartozás na

Óvodánkban megtartandó zöld napok

- Autómentes világnap
- Állatok világnapja
- Újrahasznosítás világnapja
- Víz világnapja
- Verebek világnapja
- Föld napja
- Madarak és Fák napja

3. Óvodánk délutáni foglalkozásai

- Hitoktatás
- Tehetségműhelyek (anyanyelvi, népi mozgásos játék)

4. Egészségfejlesztési program

Jogsabályi háttér:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési- oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelet

- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény
- A 32/2012. (X.8.) EMMI rendelete a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- A 15/2013 (II.26.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- A 8/2014 (I.30.) EMMI rendelet. A pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet módosítása
- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény

Egészségfejlesztés az óvodában

Az egészség:

- biológiai egészség: szervezetünk megfelelő működése
- lelki egészség: személyes világnézetünk, magatartási alapelveink
- mentális egészség: a tiszta és következetes gondolkodásra való képesség

Az óvodai egészségfejlesztés célja

Az óvodai egészségfejlesztés célját a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 128. § határozza meg, mely szerint:

- A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy az óvodában eltöltött időben minden gyermek részesüljön a testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, az óvodai élet mindennapjaiban rendszer-szerűen működő egészségfejlesztő tevékenységben.
- Az óvodában működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amely eredményeképpen az óvodapedagógusok az óvodában végzett tevékenységet, a saját pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek és a szülő részvételét az óvodai életben úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának pozitív irányú változását eredményezze.

Az óvodai egészségfejlesztés feladatai

1. az egészséges táplálkozás
2. a mindennapos testnevelés, testmozgás
3. a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
4. balesetmegelőzés és elsősegélynyújtás
5. személyi higiéné

Az egészség védelme tanítható, fejleszhető. A kisgyermekkorban történő egészségre nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van. Így az óvodai egészségfejlesztés kiemelt nevelési terület. Az óvodai nevelés elválaszthatatlan része az egészség fejlesztésére (promóció) és az egészségkárosodás megelőzésére (prevenció) irányuló egészségnevelő tevékenység. Mindkét egészségfejlesztési feladat vonatkozik a testi, a lelki és szociális nevelő tevékenységre. A modern értelmezésű egészségnevelés széleskörűen készíti

fel az óvodás gyermeket az egészség védelmére: edzi a testi erőnlétét, gondozza lelki (érzelmi, akarati, értelmi) kiművelését és az embertársakkal kapcsolatos (szociális) együttműködési készségét. Az egészség hármass (testi, lelki, társkapcsolati) jellemzője megbonthatatlanul egybefonódik a személyiségfejlesztés feladatával.

Egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

1. Az egészséges táplálkozás

Az egészségfejlesztési program az óvodásgyermek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítését szolgálja. A helyes étkezési szokásokat kisgyermekkorban kell kialakítani. A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása, mivel az óvodás gyermek fejlődésének egy olyan periódusában van, melyre jellemző a nagyfokú és rendszeres fizikai aktivitás, a szervezet gyors növekedése, ami ennek megfelelő tápanyagfelvételt tesz szükségessé. A teljesítés nemcsak anyagiakon (élelmezési normán), de szemléleten (étrend-összeállításon), óvodapedagógusi leleményességen (egészségpedagógiai kulturáltságon) és a szülők segítő együttműködésén múlik. A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az öt alapélelmiszer csoport mindegyik tagjából kell fogyasztania. Az intézményünkben különösen odafigyelünk a gyermekek egészséges étkeztetésére. A gyermekek gyakran fogyasztanak tejtermékeket, és az idénynek megfelelő gyümölcsöt és zöldségeket. Az óvodában tízórai, ebéd, uzsonna áll a gyermekek rendelkezésére, melyet saját főzőkonyhánk biztosít. Igyekszünk meggyőzni a szülőket, hogy töröljék gyermekük étkezési szokásrendjéből a túl cukros, sós, zsíros ételeket, a cukrozott szörpöket, kólafeleket, a chipset, édességet. A táplálékallergiás gyermek ételle otthonról érkezik, melyet az elfogyasztásik számukra fenntartott hűtőberendezésben tartunk. A gyermekek étvágyát, eltérő szokásait figyelembe vesszük. Nem erőltetjük az ételt, kínálunk, együtt eszünk a gyermekekkel, igyekszünk megszerettetni az új ízeket. A kiválasztó szervek megfelelő működése érdekében a gyermekeknek vizet folyamatosan biztosítjuk a csoportszobában és az udvaron egyaránt. A gyermekek bármikor ihatnak, sőt a nap folyamán több alkalommal itatjuk őket.

2. A mindennapos testnevelés, testmozgás

A mozgásszervek fejlődésének belső, élettani ingere a mozgásra való készítésben mutatkozik meg, ezért a mozgás élettani alapvető életjelensége. A gyermek mozgásigénye folyamatos kielégítésre vár. A változatos mozgáslehetőség biztosítása óvodánkban kiemelt feladat, ezért minden nap lehetőséget teremtünk rá. A kisgyermek mozgásszükségletének kielégítése legnagyobb részt a játéktevékenység útján valósul meg. A játék, a mozgás segíti a gyermeket önmaga és a környező világ jobb megismerésében. A mindennapi testnevelés napi rituálék része, mely a frissítő mozgás mellett intellektuális feladatokat is rejt. Emellett mozgás foglalkozást is tartunk hetente, amelyen elemi mozgásokat tanulnak és gyakorolnak a gyermekek, mint a mászás, kúszás, csúszás, járás, futás, ugrás, dobás, elkapás stb. A gyermekek fokozott mozgásigényének kielégítését jól szolgálják az udvari játékok és eszközökkel való munkálkodások. Ha az idő engedi, sokat tartózkodunk a

szabadban. Az udvari tevékenység mellett a séta, kirándulás egészíti ki a levegőzést. A mozgáshoz változatos eszközöket biztosítunk, melyek alkalmasak a nagy és finommozgások fejlesztésére.

3. A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

A dohányzás megelőzésének feladata:

Felmérések igazolják, hogy az óvodás gyermekek családjának több mint felében él dohányzó felnőtt, aki kedvezőtlen mintát nyújt a gyermekek számára. A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat. Az óvoda egész területe dohányzásmentes terület. Törekszünk arra, hogy az intézményünk dolgozói ne dohányozzanak. A szülőket is ösztönözzük erre, hogy pozitív példát mutassanak a gyerekeiknek. A nagycsoportos korúakkal minden évben megcsináljuk a „Ciki a cigi” projektet, mely mélyen foglalkozik a dohányzás káros hatásaival az óvodás gyermek nyelvén, illetve kísérletekkel is bemutatja azt.

A bántalmazás és erőszak megelőzése

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.” Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére. Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben. Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése. A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja - nem akadályozza

meg, illetve nem jelenti. Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyermek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.) Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszegyenítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek szem- és fültanúja más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezik. Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételten - fizikailag, lelkileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt.

4. Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

A gyermekbalesetek megelőzése érdekében illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ -ben kerültek rögzítésre. Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki. Elsősegély doboz kötelező minden óvodában. Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások, hogy egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne. A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felöltt értesítése), a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében. Módszere: a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

Védő-óvó előírások:

Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő-óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk. A gyermekekkel- az óvodai nevelési év, valamint- szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás stb. előtt ismertetjük a következő védő-óvó előírásokat:

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,

- a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások,
- a tilos és az elvárható magatartásforma.

A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően ismertetjük. Az ismertetés ténye a csoportnaplóban kerül dokumentálásra.

5. Személyi higiéné

A gyermek a családból érkezik az óvodába, magával hozza az otthoni higiénés szokásokat, amelyek nem feltétlenül azonosak az óvoda mindennapos szokás rendjével.

Testápolás:

- Megismerve a család gondozási szokásait, igyekszünk azt összehangolni az óvodai gondozás szokásaival.
- Megteremtjük, elmélyítjük a gondozáshoz szükséges bensőséges kapcsolatot felnőtt és gyerek között.
- Segítünk kialakítani a gyerekekben a szokást, hogy a WC-t természetes módon használja, intim gondjait elmondja.
- Megalapozzuk a gyermekben a tisztaság igényét.
- Ügyelünk a szappannal történő alapos kézmosásra, alapos fogmosásra, járványos időszakban fokozottan fertőtlenítünk.

Táplálkozás:

Megteremtjük a kulturált étkezés feltételeit, a szabályok betartására neveljük a gyermekeket.

- A tízórait, a gyermeki igényeket szem előtt tartva folyamatosan szolgáljuk fel, az ebédet és uzsonnát a csoportoknak azonos időben kínáljuk.
- Megteremtjük az étkezések természetes, derűs légkörét. Tudomásul vesszük az egyéni különbségeket, különös gonddal, ha ezt betegség okozza.
- Mellőzzük a magas cukor tartalmú ételeket, italokat.
- A természetes vitaminok, zöldségek, gyümölcsök és tejtermékek rendszeres fogyasztását biztosítjuk.

Öltözködés:

- A szülők segítségével próbáljuk elérni, hogy a gyermekek ruházata kényelmes, célszerű, az évszaknak megfelelően réteges legyen.
- A gyermeknek mindig annyi segítséget adunk, amennyire szüksége van.
- Támogatjuk önállósulásuk fejlődését.

Edzés, mozgás:

- Biztosítjuk a mozgás, levegőzés, edzés gyakori lehetőségét, saját tornaszobánkban a csoportok napi rendszerességgel 20-25 percet töltenek mozgással a mozgás foglalkozáson kívül.

- Törekszünk a balesetek kiküszöbölésére - nagyfokú odafigyeléssel. Ha mégis előfordul, a szülőt erről értesítjük, ha a szülő nem tud jönni és szükséges, a gyermeket orvoshoz visszük.
- Figyelmet fordítunk a gyerek testi higiéniájára és egészségére.
- Mindennapi levegőzés biztosítása, időjárástól független.

Pihenés, alvás:

- Minden feltételt biztosítunk ahhoz, hogy a gyermek nyugodtan, zavartalanul pihenhessen. Tudomásul vesszük az egyéni adottságokat, igényeket.
- A pihenést ösztönözzük, de az alvást nem erőltetjük.

Egészséges környezet biztosítása:

- A játszóudvart úgy alakítottuk ki, hogy árnyékos és napos rész egyaránt legyen.
- Az udvari játékaink többsége, az újonnan vásároltak megfelelnek az EU szabványnak.
- Az udvar állandó gondozásával, virágosításával biztosítjuk a gyermekek esztétikus környezetben való játékát.
- A csoportszobák berendezéseit úgy igyekszünk elrendezni, hogy minél nagyobb tér maradjon a gyermekek mozgására, a játékok nagyobb részét önállóan is elérjék.

A pedagógiai program módosítás elindításának lehetőségei:

- Törvényi változás esetén
- Intézményi feladat változás esetén
- A Nevelőtestület kezdeményezése alapján
- Írásbeli előterjesztés a nevelőtestületnek, óvoda főigazgatóságának

A Bóbita Pedagógiai Program felülvizsgálata 2025. augusztusban megtörtént. Felülvizsgálta: Farkasné Nagy Csilla az intézmény főigazgatója a nevelőtestület bevonásával. A Bóbita Pedagógiai Programot Dég Község Képviselőtestülete a 109/2025 (VIII. 27.) határozati számon elfogadta.

Dég, 2025. 08. 29.

